

**Západočeská univerzita v Plzni, fakulta
právnícká**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Komparace staré a nové úpravy institutu
podmíněného propuštění ve světle novely zákona č.
220/2021 Sb.**

Pavla Alexandra Vokurková

2023

Plzeň

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Pavla Alexandra VOKURKOVÁ**
Osobní číslo: **R18M0464P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Komparace staré a nové úpravy institutu podmíněného propuštění ve světle novely zákona č. 220/2021 Sb.**
Zadávací katedra: **Katedra trestního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Vymezení základních pojmů
3. Obecně k institutu podmíněného propuštění
4. Přechozí úprava podání žádosti o podmíněné propuštění
5. Nová úprava podání žádosti o podmíněné propuštění
6. Popis institutu podmíněného propuštění s ohledem na návštěvu věznic
7. Zkušební doba podmíněného propuštění
8. Zpracování žádosti podmíněného propuštění ve věznic
9. Zamyšlení se nad legislativní úpravou institutu podmíněného propuštění do budoucna
10. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Zákon č. 220/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Důvodová zpráva k zákonu č. 220/2021 Sb.
- DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. Trestní zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-3-24]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X
- Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s.
- prof. JUDr. Jiří Jelínek Csc. a kol: Trestní právo procesní. 6. vydání. Praha: Leges, s.r.o., 2021, ISBN: 978-80-7502-550-0
- prof. JUDr. Jiří Jelínek Csc. a kol: Trestní právo hmotné. 2. vydání. Praha: Leges, s.r.o., 2019, ISBN: 978-80-7502-380-3
- ŠLOSAR, Jan, VANĚČEK, Petr. K některým otázkám podmíněného propuštění. Trestní právo, 2004
- DRÁPAL, Jakub, Václav JIŘIČKA a Tereza RASZKOVÁ, ed. České vězeňství. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7676-066-0

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Petr Kybic, Ph.D.**
Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce: **24. března 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2023**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

V Plzni dne 8. srpna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „*Komparace staré a nové úpravy institutu podmíněného propuštění ve světle novely zákona č. 220/2021 Sb.*“ zpracovala samostatně a všechny prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala, jsem v práci označila a uvedla ji v seznamu literatury.

V Plzni, dne 30. 3. 2023

Pavla Alexandra Vokurková

.....

Poděkování:

Děkuji svému vedoucí práce, panu JUDr. Bc. Petru Kybicovi, Ph. D. za veškeré rady a odborné vedení při sepsání této diplomové práce. Moje poděkování patří i Okresnímu soudu Plzeň-město, Okresnímu soudu Louny, Okresnímu soudu Pardubice, Okresnímu státnímu zastupitelství Rakovník a Vazební věznici Praha Pankrác za veškerou součinnost, kterou mi poskytli k vypracování této práce.

Obsah

Úvod a vytčení cíle diplomové práce	1
1. Obecně k podmíněnému propuštění.....	2
2. Historický vývoj institutu podmíněného propuštění	3
2.1.1. Právní úprava po roce 1950.....	4
2.1.2. Právní úprava po roce 1962.....	5
2.1.3. Právní úprava po roce 2009.....	7
3. Podmínky pro podmíněné propuštění	8
3.1. První podmínka - vykonání části trestu	9
3.1.1. Kratší doba ve výkonu trestu.....	9
3.1.2. Vykonání 1/3 uloženého trestu.....	10
3.1.3. Vykonání 1/2 uloženého trestu.....	12
3.1.4. Vykonání 2/3 uloženého trestu.....	13
3.1.5. Vykonání nejméně 20 let uloženého trestu	14
3.2. Druhá podmínka – prokázání polepšení odsouzeného	14
3.2.1. Prostupné skupiny vnitřní diferenciaci	15
3.2.2. Kázeňské odměny.....	16
3.2.3. Kázeňské tresty.....	16
3.3. Třetí podmínka - predikce soudu o vedení řádného života odsouzeného. 17	
3.3.1. Problematika posuzování prognózy vedení řádného života ve světle judikatury	17
Nález Ústavního soudu I. 2201/16-1.....	17
Nález Ústavního soudu II. ÚS 482/18 – 1	19
3.4. Další hodnotící faktory	21
4. Předchozí úprava podání žádosti o podmíněné propuštění	22
4.1. Obecně	22
4.2. Podání žádosti.....	22
4.2.1. Podání žádosti odsouzeným	22
4.2.2. Podání žádosti zájmovým sdružením občanů	23
4.2.3. Návrh podaný státním zástupcem nebo ředitelem věznice	24
4.3. Zamítnutí a zpětvzetí žádosti	25
4.4. Řízení o podmíněném propuštění	26
4.5. Rozhodnutí o podmíněném propuštění a stanovení dohledu, omezení a povinností	26
4.5.1. Dohled	27

4.6.	Přeměna trestu odnětí svobody v trest domácího vězení.....	27
4.7.	Shrnutí.....	29
5.	Nová úprava podání návrhu o podmíněné propuštění	29
5.1.	Obecně	29
5.2.	Podání návrhu	30
5.3.	Zamítnutí a zpětvzetí návrhu	32
5.4.	Řízení o podmíněném propuštění	32
5.5.	Rozhodnutí o podmíněném propuštění.....	33
5.6.	Přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení	34
6.	Zpracování návrhu na podmíněného propuštění ve věznicí.....	35
6.1.	Důležité pojmy pro zpracování návrhu.....	35
6.1.1.	Obecně k nástroji SARPO	36
6.1.2.	Faktory a aspekty života odsouzeného	36
6.1.3.	Komplexní zpráva	38
6.1.4.	Program zacházení	39
6.2.	Návrh na podmíněné propuštění a jeho zpracování.....	40
6.2.1.	Obsah hodnocení k podmíněnému propuštění	41
6.2.2.	Vrácení návrhu na podmíněné propuštění odsouzenému.....	45
7.	Popis institutu podmíněného propuštění s ohledem na návštěvu věznice	46
7.1.	Obecně k řízení o podmíněném propuštění	46
7.2.	Řízení o podmíněném propuštění v prostorách soudu.....	46
7.3.	Řízení o podmíněném propuštění skrze videokonferenční zařízení	46
7.4.	Podmíněné propuštění probíhající v prostorách věznice	48
8.	Zkušební doba podmíněného propuštění	56
8.1.	Obecně ke zkušební době	56
8.2.	Stanovení dohledu	57
8.2.1.	Elektronický monitoring.....	58
8.3.	Přiměřená omezení a povinnosti.....	59
8.3.1.	Další přiměřená omezení a povinnosti stanovené nad rámec ustanovení §48 odst. 4.....	60
8.4.	Rozhodnutí podle ustanovení §332 zákona č. 141/1961 Sb.	61
8.4.1.	Rozhodnutí o zrušení přiměřeného omezení, povinností, výchovného opatření nebo dohledu	62
8.4.2.	Rozhodnutí o ponechání podmíněného propuštění v platnosti	63
8.4.3.	Rozhodnutí o tom, že se podmíněně propuštěný osvědčil	63
8.4.4.	Rozhodnutí o tom, že se zbytek trestu vykoná	64

9. Zamyšlení se nad legislativní úpravou institutu podmíněného propuštění do budoucna	65
9.1. Prodloužení zkušební doby u přečinů	65
9.2. Omezení podání návrhů na podmíněné propuštění	66
9.3. Inspirace zahraniční úpravou podmíněného propuštění	69
9.3.1. Španělsko.....	69
9.3.2. Anglie a Wales	70
9.3.3. Porovnání.....	72
Závěr.....	73
Seznam použité literatury	77
Cizojazyčné resumé.....	84

Po dohodě s vedoucím práce, panem JUDr. Bc. Petrem Kybicem, Ph.D. došlo k pozměnění zásad pro vypracování práce (tedy obsahu), a to za účelem zvýšení její logické struktury.

Úvod a vytčení cíle diplomové práce

Cílem mé práce je analýza a porovnání nové i staré právní úpravy institutu podmíněného propuštění ve světle novely zákona č. 220/2021 Sb., kterou se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (pro účely této práce dále jen jako „*novela zákona č. 220/2021 Sb.*“).

Zaměřím se obecně na hmotněprávní úpravu podmíněného propuštění zakotvenou v §88 a násl. zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to s ohledem na nastínění historického vývoje tohoto institutu po vzniku Československé republiky.

V této práci nastíním problematiku judikatury Ústavního soudu týkající se podmíněného propuštění, která ovlivňuje rozhodování obecných soudů.

Dále se chci zaměřit na starou úpravu podání žádosti o podmíněné propuštění, kde chci rozvést, kdo a jak často mohl žádost podávat, jak to bylo se zpětvzetím žádosti o podmíněné propuštění nebo kupříkladu, zda se něco změnilo v samotném řízení.

Ve své práci popíši i novou úpravu podání návrhu na podmíněné propuštění, vyzdvihnu její pozitiva a negativa i změny oproti předchozí právní úpravě. Chci vysvětlit i změnu terminologie, která po účinnosti právní úpravy po 1. 1. 2022 nastala, a důsledně rozlišovat terminologii žádost-návrh, aby bylo na první pohled jasně patrné, jakou právní úpravou se daná kapitola řídí.

Při shromažďování materiálu pro mou diplomovou práci chci kontaktovat věznicí, abych zjistila, jak se podání o podmíněném propuštění zpracovává, jak vypadá jeho koncept, co se hodnotí a zda je toto hodnocení objektivní či nikoliv. Zároveň chci být přítomna u samotného řízení o podmíněném propuštění s cílem jeho průběh v této práci popsat.

Pokusím se zamyslet nad legislativní úpravou do budoucna neboli de lege ferenda - zejména nad prodloužením zkušební doby či omezením podání žádosti v

případě podmíněného propuštění - a tuto problematiku zhodnotit s některými právními úpravami v jiných zemích.

Zamyslím se i nad tím, jak instituce jako soudy, věznice nebo státní zastupitelství novou úpravu vnímají, jak to jejich práci v praxi ovlivnilo. Samotnou otázku, zda polepšení znamená podmíněné propuštění, bych ráda zhodnotila v samém závěru této práce.

V práci užiji metodu deskriptivní, komparativní, analytickou, a především u zhodnocení zpracování návrhu ve věznicí a samotného řízení o podmíněném propuštění i metodu pozorování.

1. Obecně k podmíněnému propuštění

Institut podmíněného propuštění má za cíl motivovat odsouzeného ve výkonu trestu k polepšení, díky čemuž může dosáhnout dřívějšího propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. K dosažení podmíněného propuštění je nezbytné splnění podmínek (viz kapitola *Podmínky pro podmíněné propuštění*), které prokazují, že dosavadní čas odsouzeného ve výkonu trestu byl dostačující pro jeho nápravu a ochranu společnosti, v případě jejich splnění by odsouzený mohl být podmíněně propuštěn a nemusel by zbytek trestu vykonat.¹

Výše uvedené konstatoval rovněž i Ústavní soud ve svém nálezu, a to že „*smysl institutu podmíněného propuštění spočívá v motivování odsouzeného, aby svým chováním a plněním svých povinností ve výkonu trestu prokázal polepšení. Bylo-li dosud odpykanou částí trestu již dosaženo účelu trestem sledovaného, je další výkon trestu nepotřebný a také neodůvodněný.*“²

Pro správné porozumění problematice podmíněného propuštění je v první řadě potřeba výkladu k pojmu nepodmíněného trestu odnětí svobody, který je s touto problematikou neodmyslitelně svázán. Samotné podmíněné propuštění je institutem, který je možné použít pouze v případě, že se odsouzený nachází ve výkonu trestu.³

---

¹ PÚRY, F., §88 odst. 1, ŠÁMAL a kol., *Trestní zákoník, 2. vydání*, [online], Praha, C. H. Beck, 2012, [cit.6.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

² Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 09.06.2021 sp. zn. III. ÚS 688/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 11.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³ DRAŠTÍK, A., §88 odst. 1, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A., *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Obecně lze trest odnětí svobody uložit za jakýkoliv trestný čin, který je uveden v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve zvláštní části. K uložení takového trestu dochází zpravidla v situacích, kdy není možné ke splnění účelu trestu uložit alternativní trest (tresty nespojené s trestem odnětí svobody).⁴ Trest odnětí svobody je možné uložit maximálně na 20 let, pokud se nejedná o jednu z výjimek, kdy může mít delší trvání.⁵ Mezi výjimky lze zařadit mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody (v případě pachatele, který znovu spáchal zvláště závažný zločin), trestnou činnost ve prospěch organizované zločinecké skupiny či výjimečný trest⁶ (trest odnětí svobody na 20-30 let nebo doživotí).⁷

Účelem výkonu trestu pro odsouzeného (kromě sankčního charakteru) je především převýchova odsouzeného⁸, tedy nastolit jeho životu řád a pokusit se jej změnit tak, aby se v budoucnu na svobodě vyvaroval páchání další trestné činnosti. Pokud se odsouzený ve výkonu trestu pokouší změnit, přichází na řadu motivace pro chování odsouzeného dodržovat pravidla ve výkonu trestu, ale i dál na svobodě v souvislosti s jistou benevolencí zákonodárce za jeho snahu polepšit se a umožnit mu být při splnění podmínek podmíněně propuštěn.⁹

Kapitola druhá se bude věnovat historickému kontextu pro institut podmíněného propuštění a následně, v kapitole třetí se budu věnovat právě platným podmínkám, které musí odsouzený splnit, aby mohl být úspěšně podmíněně propuštěn.

2. Historický vývoj institutu podmíněného propuštění

V této kapitole se věnuji především právní úpravě podmíněného propuštění po roce 1950 i přesto, že je historie samotného trestního práva v českých zemích velmi bohatá.

Krátce po vzniku Československé republiky 28. října roku 1918 vešel v účinnost zákon č.562/1919 Sb., zákon o podmíněném odsouzení a podmíněném

---

⁴ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. vydání.* Praha: Leges, 2019, 1 000 s., str. – 409-410.

⁵ §55 odst. 1 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁶ §55 odst. 1 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁷ §54 odst. 1 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁸ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. vydání.* Praha: Leges, 2019, 1 000 s., str. 395.

⁹ PÚRY, F., §88 odst. 1, ŠÁMAL a kol., *Trestní zákoník, 2. vydání*, [online], C. H. Beck, 2012, [cit.19.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

propuštění.¹⁰ Oba tyto instituty byly v předchozích dobách uherskému trestnímu právu známé, ovšem po vzniku Československé republiky byly obsaženy oba tyto instituty v tomto zákoně¹¹, který byl zrušen až k 1.8.1950, kdy vešly v účinnost dva nové zákony, kterým se budu věnovat v následující podkapitole.

2.1.1. Právní úprava po roce 1950

Právní úprava roku 1950 zahrnovala dva základní zákony důležité pro podmíněné propuštění. Prvním hmotně právním zákonem byl zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, který vešel v účinnost 1. 8. 1950. Druhým procesně právním zákonem byl zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním, který vešel v účinnost rovněž 1. 8. 1950, ovšem trestní řád byl k 1.1.1957 pozměněn zákonem č. 54/1956 Sb.

Podmínky pro podmíněné propuštění byly velmi podobné, jak je známe dnes. První podmínkou bylo vykonání alespoň poloviny trestu. V případě, že vězeň (v této hmotně právní úpravě se nepoužíval výraz odsouzený) byl odsouzen doživotním trestem, doba nutná ve výkonu trestu činila 15 let.¹² Během doby účinnosti tohoto zákona byl doživotní trest zaměněn za trest odnětí svobody na 25 let, přičemž podmínka 15 let ve výkonu trestu zůstala stejná¹³. Existovala i jistá obdoba druhé a třetí podmínky tak, jak je známe dnes. Tato právní úprava uváděla, že je nutné, aby vězeň prokázal „za výkonu trestu svou prací a svým chováním polepšení opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka.“¹⁴

Návrh na podmíněné propuštění mohl podat pouze velitel vězeňského ústavu nebo kárného útvaru, jehož lze považovat za jistou obdobu dnešního ředitele věznice nebo krajský prokurátor.¹⁵ Funkci tehdejšího krajského prokurátora v terminologii dnešní doby v podstatě plní krajský státní zástupce. Po roce 1957 zahrnula tehdejší právní úprava rovněž možnost podání žádosti odsouzeným.¹⁶

Rozhodnutí o podmíněném propuštění činila komise pro podmíněná propuštění, která byla složena ze dvou soudců z povolání a třech soudců z lidu.¹⁷ Tato komise byla zřízena u krajského soudu, v jehož obvodu odsouzený (procesní

---

¹⁰ Zákon č. 562/1919 Sb., o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění.

¹¹ VOJÁČEK, L., SCHELLE, K., KNOLL, V., *České právní dějiny. 3. upravené vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-575-3, str. 501.

¹² §33 – Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, účinný od 1.8.1950.

¹³ §33 – Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, účinný od 1.1.1957.

¹⁴ §33 - Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon.

¹⁵ §278 odst. 3 - Zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁶ §351 odst. 1 - Zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁷ §278 odst. 2 - Zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

úprava tento pojem znala) svůj trest vykonával.¹⁸ O podmíněném propuštění rozhodovala komise většinou svých hlasů.¹⁹ Po roce 1957 již právní úprava zahrnovala rozhodnutí krajského soudu nebo vojenského obvodového soudu ve veřejném zasedání.²⁰

Tato právní úprava zahrnovala i jistou formu opravného prostředku. Pakliže by krajský prokurátor do tří dnů od rozhodnutí komise podal návrh, komise musela postoupit věc ministru spravedlnosti, aby rozhodl o tom, zda se odsouzený podmíněně propouští či nikoliv. Rozhodnutí ministra spravedlnosti bylo konečné a dokud o podmíněném propuštění nerozhodl, byl odsouzený ponechán ve výkonu trestu.²¹

V případě rozhodnutí o podmíněném propuštění se stanovila zkušební doba, která byla v trvání 2-10 let zároveň bylo možné podmíněně propuštěnému uložit, aby nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil, nebo přiměřená omezení, jež by zapříčinila, že povede „*řádný život pracujícího člověka.*“²²

2.1.2. Právní úprava po roce 1962

Právní úprava podmíněného propuštění po roce 1962 rovněž zahrnovala dva základní zákony, a to trestní zákon č. 140/1961 Sb. a trestní řád č. 141/1961 Sb., přičemž oba vešly v účinnost 1. 1. 1962. Trestní řád z tohoto roku je znám i v dnešní době pod stejným číslem zákona, ovšem prošel mnohými revizemi.

Dle mého názoru se právní úprava po roce 1962 značně přibližovala právě úpravě, jakou známe dnes. Tři podmínky se z právní úpravy z roku 1950 přenesly i do této právní úpravy, ovšem s několika odlišnostmi.

Novinkou bylo, že podmínka poloviny doby strávené ve výkonu trestu se vztahovala i na trest zmírněný rozhodnutím prezidenta republiky. Bylo zachováno prokázání polepšení ve výkonu trestu (především chováním a poctivým poměrem k práci) i očekávání, že v budoucnu povede řádný život pracujícího člověka.²³ Novinkou byla možnost převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného, a to společenskou organizací.²⁴ Tato novinka se objevila v hmotněprávní úpravě,

¹⁸ § 278 odst. 1 - Zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁹ § 278 odst. 2 - Zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁰ § 351 odst. 1,2 - Zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²¹ § 278 odst. 4 - Zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²² § 34 - Zákon č. 86/1950 Sb., Trestní zákon.

²³ § 61 odst. 1 písm. a - Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon.

²⁴ § 61 odst. 1 písm. b - Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon.

zatímco dnes ji upravuje procesněprávní předpis. Z tohoto ustanovení vyplývá, že dřívější společenskou organizaci můžeme vnímat za jakousi obdobu dnešního zájmového sdružení občanů.

Tato právní úprava zahrnuje i možnost podmíněného propuštění po vykonání 2/3 uloženého trestu, jako je tomu dnes. Dříve tato možnost existovala pro odsouzené za trestný čin vykazující větší společenskou škodlivost. Jednalo se například o trestný čin vlastizrady, teroru, rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, či například o zvlášť nebezpečnou recidivu. Taxativní výčet všech trestných činů bylo možné nalézt v ustanovení §62 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.²⁵

Zároveň existovala i možnost podat žádost o podmíněné propuštění po vykonání 1/3 trestu, a to v případě mladistvého pachatele.²⁶

Podání návrhu na podmíněné propuštění bylo možné ze strany prokurátora nebo náčelníka zařízení, ve kterém trest odsouzený vykonával. Žádost mohl podat i samotný odsouzený nebo mohl soud rozhodovat bez takové žádosti ve veřejném zasedání.²⁷ Návrh mohl být podán i prostřednictvím organizace Revolučního odborového hnutí, Československého svazu mládeže nebo jednotného zemědělského družstva, které nabídlo záruku za dovršení nápravy odsouzeného.²⁸

O návrhu či případné žádosti rozhodoval okresní soud, v jehož obvodu odsouzený svůj trest vykonával. Odsouzený musel být při řízení o podmíněném propuštění vyslechnut. Proti rozhodnutí byl přípustný opravný prostředek, a to stížnost, která měla odkladný účinek, tedy, že odsouzený zůstane ve výkonu trestu, dokud se nerozhodne o opravném prostředku.²⁹

Další podobností, která se velmi blíží úpravě dnešní, byla lhůta jednoho roku při zamítavém rozhodnutí³⁰, což zakotvil již zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním. Nejednalo se o žádosti podané bez vykonání potřebné doby uloženého nebo zmírněného trestu. Zpětvzetí žádosti zatím tímto zákonem nebylo upraveno.

V případě úspěšného podmíněného propuštění se zkušební doba pohybovala v rozmezí 1-7 let a zároveň z předchozí úpravy zůstala možnost podmíněně

²⁵ §62 - Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon.

²⁶ §331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.1962.

²⁷ §331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.1962.

²⁸ §331 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.1962.

²⁹ §333 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.1962.

³⁰ §331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.1962.

propuštěnému uložit přiměřená omezení nebo povinnost nahradit škodu, které se spácháním trestného činu dopustil.³¹

2.1.3. Právní úprava po roce 2009

Právní úprava po roce 2009 zahrnovala zákony, které známe dnes. Je jím zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. Byť byla úprava po roce 1962 velmi podobná dnešní úpravě, tak právě po roce 2009 až na některé maličkosti byla podoba institutu podmíněného propuštění prakticky identická.

V první řadě zůstala zachována podmínka vykonání alespoň poloviny uloženého nebo prezidentem republiky zmírněného trestu. Zachována byla podmínka druhá a třetí, a to prokázání polepšení odsouzeného ve výkonu trestu a očekávání, že v budoucnu povede řádný život. Zachována zůstala i možnost převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného, ovšem nově pod pojmem, jaký známe, a to zájmovým sdružením občanů.³²

Podmíněné propuštění po vykonání třetiny uloženého nebo zmírněného trestu, které je možné pro odsouzené, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé a nebyli odsouzeni za zvlášť závažný zločin (ovšem bez taxativního vymezení zvlášť závažných zločinů), umožnila až právní úprava, jež vešla v účinnost 8. 12. 2012.³³

Podmínku podmíněného propuštění odsouzeného za přečin po vykonání kratší doby trestu při splnění velmi dobrého chování ve výkonu trestu³⁴, jakožto i podmíněné propuštění po vykonání 2/3 trestu³⁵ či podmíněné propuštění osoby odsouzené na doživotí po nejméně 20 letech³⁶, jakožto i další hodnotící faktory, tedy zhodnocení včasného nastoupení do výkonu trestu či náhrada škody způsobené trestným činem³⁷, tato právní úprava již znala.

Došlo i ke změně terminologie. Návrh na podmíněné propuštění může podat státní zástupce (dříve prokurátor), ředitel věznice (dříve náčelník zařízení)³⁸ nebo zájmové sdružení občanů (dříve organizace Revolučního odborového hnutí,

³¹ §63 - Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon.

³² §88 odst. 1 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 9.2.2009.

³³ §88 odst. 1 písm. b - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 8.12.2012.

³⁴ §88 odst. 2 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 9.2.2009.

³⁵ §88 odst. 4 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 9.2.2009.

³⁶ §88 odst. 5 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 9.2.2009.

³⁷ §88 odst. 3 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 9.2.2009.

³⁸ §331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.2009.

Československého svazu mládeže nebo jednotné zemědělské družstvo)³⁹ Zachována zůstala i možnost odsouzeného žádost o podmíněné propuštění podat nebo možnost soudu rozhodovat o podmíněném propuštění i bez takovéto žádosti.⁴⁰ Rovněž existovala možnost, kdy návrh podá ředitel věznice anebo se k němu připojí v intencích, jaké známe do 1. 1. 2022.⁴¹

Soud rozhodoval ve veřejném zasedání. V případě zamítavého rozhodnutí o podmíněném propuštění, které nesouviselo se zamítnutím z důvodu, že neuplynula lhůta pro podmíněné propuštění, bylo možné žádost opětovně podat po uplynutí jednoho roku tak, jak to umožňovala právní úprava po roce 1957.⁴² Opětovné podání návrhu po 6 měsících od zamítavého rozhodnutí umožnila až právní úprava, jež vešla v účinnost 8. 12. 2012,⁴³ což zajisté odsouzení ocenili. V rámci úpravy po 8. 12. 2012 vznikl dnes již zrušený institut přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení⁴⁴, kterému se budu věnovat v následujících kapitolách.

Zkušební doba byla upravena velmi podobně jako před rokem 2009. Novinkou byl taxativní výčet přiměřených omezení a povinností a i stanovení dohledu⁴⁵ tak, jak známe v dnešní době.

Právní úprava po roce 2009 obsahovala výše popsané odlišnosti a prošla do roku 2022 jistým vývojem, ale v základu lze říci, že podobnost těchto úprav nebyla natolik odlišná.

3. Podmínky pro podmíněné propuštění

Při zvažování úspěšného podmíněného propuštění je potřeba zhodnotit, zda odsouzený splnil tři základní podmínky s ohledem na některé další faktory. Těmto podmínkám a dalším faktorům se budu věnovat v následujících podkapitolách s ohledem na hmotněprávní úpravu, která zůstala novelou zákona č. 220/2021 Sb. nedotčena.

---

³⁹ §331 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.2009.

⁴⁰ §331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.2009.

⁴¹ §331 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.2009.

⁴² §351 odst. 1 - Zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.1957.

⁴³ §331 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 8.12.2012.

⁴⁴ §331 – 333b - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 8.12.2012.

⁴⁵ §89 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 9.2.2009.

3.1. První podmínka - vykonání části trestu

První podmínkou pro podmíněné propuštění je vykonání části trestu. Pokud by nebyla splněna, následoval by postup dle §333 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, tedy, že by byl návrh na podmíněné propuštění zamítnut předsedou senátu mimo veřejné zasedání.

Potřebná doba ve výkonu trestu pro podání návrhu na podmíněné propuštění je značně různorodá. Liší se jak závažností spáchaného trestného činu, tak i tím, zda je odsouzený ve výkonu trestu poprvé či po několikáté. Potřebnou dobu ve výkonu trestu je možné rozdělit na:

- ⇒ kratší dobu ve výkonu trestu,⁴⁶
- ⇒ vykonání 1/3 uloženého trestu,⁴⁷
- ⇒ vykonání 1/2 uloženého trestu,⁴⁸
- ⇒ vykonání 2/3 uloženého trestu,⁴⁹
- ⇒ vykonání nejméně 20 let uloženého trestu.⁵⁰

3.1.1. Kratší doba ve výkonu trestu

První možností v rámci první podmínky pro podmíněné propuštění je kratší doba ve výkonu trestu. Odsouzený může za přečin (tedy za trestný čin jak nedbalostní, tak úmyslný, za nějž „*trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí do 5 let*“⁵¹) podat žádost o podmíněné propuštění dříve, než je potřebná doba ve výkonu trestu pro podmíněné propuštění (tedy vykonaná třetina či polovina trestu) pokud prokáže, že dalšího výkonu trestu není potřeba, a to svým vzorným chováním a plněním svých povinností.⁵²

Podmínkou pro takovýto postup je, aby k návrhu odsouzený připojil kladné stanovisko ředitele věznice. Bez toho není podmínka vzorného chování a plnění

---

⁴⁶ §88 odst. 2 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁴⁷ §88 odst. 1 písm. a – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁴⁸ §88 odst. 1 písm. b – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁴⁹ §88 odst. 4 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁵⁰ §88 odst. 5 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁵¹ §14 odst. 2 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁵² §88 odst. 2 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

povinností splněna, a tedy není možné ani prokázat, že dalšího výkonu trestu není potřeba.⁵³

Stejný postup nastiňuje i věta druhá ustanovení §88 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, která upozorňuje, že v případě, kdy soudu není dostatečně prokázáno, že by odsouzený vedl na svobodě řádný život, nelze jej po kratší době ve výkonu trestu propustit.⁵⁴ Tento postup je dle komentářové literatury značně komplikovaný, jelikož je těžce prokazatelné, že by odsouzený řádný život nevedl, a to z toho důvodu, že ředitel věznice by měl mít nejméně poznatků o chování odsouzeného z výkonu jeho trestu.⁵⁵

3.1.2. Vykonání 1/3 uloženého trestu

Podat návrh na podmíněné propuštění je možné po vykonání alespoň 1/3 trestu, pokud byl odsouzený ve výkonu trestu poprvé a pokud nebyl odsouzen za zvlášť závažný zločin,⁵⁶ kterým se rozumí (*„ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let“*),⁵⁷ a to ten zvlášť závažný zločin, kterým byla nebo měla být:

- ⇒ způsobena smrt, ovšem s výjimkou trestného činu zabití, pokud by byl trestný čin zabití spáchán dle §141 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jednalo by se o kvalifikovanou skutkovou podstatu⁵⁸ a nebylo by možné odsouzeného po vykonání 1/3 trestu propustit,⁵⁹
- ⇒ způsobena těžká újma na zdraví, přičemž se rovněž jedná o kvalifikovanou skutkovou podstatu k trestnému činu ublížení na zdraví, dle §122 odst. 2, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,⁶⁰

---

⁵³ DRAŠTÍK, A., §88, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁴ §88 odst. 2 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁵⁵ DRAŠTÍK, A., §88, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵⁶ § 88 odst. 1 písm. b – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁵⁷ §14 odst. 3 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁵⁸ „Kvalifikovaná skutková podstata je tvořena znaky základní skutkové podstaty a nějakým dalším znakem, který typizuje vyšší stupeň závažnosti činů.“ - Jelínek, J. a kol.: *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. vydání*. Praha: Leges, 2019, 1 000 s., str. – 173.

⁵⁹ § 88 odst. 1 písm. b č. 1 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁶⁰ § 88 odst. 1 písm. b č. 2 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

- ⇒ jenž byl spáchán na těhotné ženě či dítěti nebo, který byl spáchán členem organizované skupiny, ve spojení, ve prospěch nebo účasti na organizované zločinecké skupině,⁶¹
- ⇒ jedná-li se o jakýkoliv trestný čin související s terorismem, tedy umožnění, usnadnění, účasti, financování, podpory či propagace nebo vyhrožování teroristickým trestným činem,⁶²
- ⇒ jde-li o trestné činy, jež jsou obsaženy v hlavě třetí (*Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti*),
- ⇒ jde-li o trestné činy obsažené v hlavě sedmé (*Trestné činy obecně nebezpečné*),
- ⇒ trestné činy v hlavě deváté (*Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci*),
- ⇒ trestné činy v hlavě dvanácté (*Trestné činy vojenské*),
- ⇒ trestné činy v hlavě třinácté (*Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy*) obsažené ve zvláštní části trestního zákoníku,⁶³
- ⇒ a zároveň také trestné činy, jejichž taxativní výčet je obsažen v §88 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Pakliže odsouzený spáchal trestný čin odlišný od výše uvedených a je ve výkonu trestu poprvé, má nárok podat návrh na podmíněné propuštění již po vykonání zmíněné třetiny trestu uloženého, ale i trestu zmírněného rozhodnutím prezidenta České republiky.⁶⁴

V tomto případě se může jednat jak o udělení milosti (ta je individuální, vůči konkrétní osobě odsouzeného) nebo amnestie (ta je za určitých podmínek plošná).

Dle Ústavy České republiky má milost či amnestie tři formy:

- ⇒ při aboliaci prezident republiky nařídí, aby se trestní řízení nezahajovalo nebo se v něm nepokračovalo v případě, že již zahájeno bylo
- ⇒ při rehabilitaci má možnost nařídít zahlazení odsouzení
- ⇒ při agraciaci může nařídít odpuštění nebo zmírnění trestu uloženého soudem.⁶⁵

⁶¹ § 88 odst. 1 písm. 2 č. 3-4 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁶² §88 odst. 1 písm. b č. 5 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁶³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁶⁴ §88 odst. 1 písm. b - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁶⁵ HERC, T., čl. 62 písm. g - BAROŠ, J., HERC, T., JÄGER, P., LANGÁŠEK, T., MAJERČÍK, L., MATOUŠEK, L., MLSNA, P., POPOVIČOVÁ, L., POSPÍŠIL, I., RYCHETSKÝ, P., UHL, P., *Ústava České republiky: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. ASPI_ID KO1_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Právě agraciace je tím rozhodnutím prezidenta České republiky, které zmiňuje §88 odst. 1 písm. b zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Dle stanoviska Nejvyššího soudu České republiky je potřeba toto ustanovení vykládat tak, aby se trestem zmírněným rozhodnutím prezidenta republiky rozumělo:

„trest odnětí svobody, jehož výměra byla zkrácena individuálním nebo hromadným aktem milosti podle čl. 62 písm. g) čl. 63 odst. 1 písm. j) Ústavy a § 366 a násl. tr. ř.“⁶⁶

Hypotetický příklad:

V případě, že by se odsouzený dopustil trestného činu krádeže, dle §205 odst. 1 písm. a-e zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který za tento trestný čin umožňuje uložit trest odnětí svobody až na dvě léta, tedy odsouzený by byl ve výkonu trestu na 24 měsíců a mezi tím by prezident republiky vydal rozhodnutí, že všechny tresty v délce maximálně 24 měsíců zmírňuje na polovinu, pak tento odsouzený bude vykonávat nepodmíněný trest odnětí svobody v délce 12 měsíců. Jelikož je ve výkonu trestu odnětí svobody poprvé, může podat návrh na podmíněné propuštění po třetině vykonaného trestu, tedy po 4 měsících.

3.1.3. Vykonání 1/2 uloženého trestu

Vykonání alespoň poloviny uloženého trestu odnětí svobody je možné i přesto, že odsouzený není ve výkonu trestu poprvé. Nemůže se však jednat o trestné činy stanovené §88 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jelikož u těch se požaduje vykonání alespoň dvou třetin uloženého trestu⁶⁷, což bude předmětem mého dalšího příkladu. Rovněž se nemůže jednat ani o odsouzeného výjimečným trestem, tedy trestem na doživotí⁶⁸. Z vlastního šetření podmíněného propuštění se domnívám, že vykonání poloviny uloženého trestu je nejčastějším, jelikož obsáhne široké spektrum trestných činů.

U vykonání poloviny uloženého trestu odnětí svobody se obdobně jako u výkonu třetiny uloženého trestu odnětí svobody může jednat nejen o trest uložený

---

⁶⁶ Stanovisko (Rt) Nejvyšší soud ČR - kolegium ze dne 26.03.2015 sp. zn. Tpjn 308/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁶⁷ §88 odst. 4 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁶⁸ §88 odst. 5 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

soudem, ale i zmírněný trest odnětí svobody rozhodnutím prezidenta republiky⁶⁹ za předpokladů, jaké jsou uvedeny u výše zmíněného příkladu.

3.1.4. Vykonání 2/3 uloženého trestu

Vykonání 2/3 potřebné doby uloženého trestu odnětí svobody se požaduje v případech zvláště závažných zločinů s větší společenskou škodlivostí.⁷⁰ Jedná se zpravidla o trestné činy úmyslné nebo trestné činy, jimiž došlo k naplnění kvalifikované skutkové podstaty. Zároveň se jedná o trestné činy, za něž se ukládá alternativní výjimečný trest, a to trest odnětí svobody od 20 do 30 let.⁷¹

Příkladem trestných činů, při jejichž uložení je potřeba vykonat alespoň 2/3 uloženého trestu, je zejména:

- ⇒ vražda (dle §140 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník),
- ⇒ mučení a jiné nelidské a kruté zacházení (dle §149 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník),
- ⇒ nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (dle §283 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník),
- ⇒ trestný čin rozvracení republiky (dle §310 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

Taxativní výčet všech trestných činů, na něž se vztahuje podmínka vykonání alespoň 2/3 uloženého trestu, je obsažen v ustanovení §88 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.⁷² V případě, kdy je časová podmínka splněna, musíme u podmíněného propuštění, kdy je odsouzený ve výkonu trestu za některý z těchto trestných činů, brát zvláštní zřetel na případnou recidivu odsouzeného ve spáchání takovýchto zvláště závažných zločinů.⁷³

---

⁶⁹ PÚRY, F., §88 odst. 1, ŠÁMAL a kol., *Trestní zákoník, 2. vydání*, [online], C. H. Beck, 2012, [cit.6.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

⁷⁰ PÚRY, F., §88 odst. 1, ŠÁMAL a kol., *Trestní zákoník, 2. vydání*, [online], C. H. Beck, 2012, [cit.6.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

⁷¹ DRAŠTÍK, A., §88 odst. 4, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A., *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷² §88 odst. 4 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁷³ DRAŠTÍK, A., §88 odst. 4, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

3.1.5. Vykonání nejméně 20 let uloženého trestu

Potřebná doba ve výkonu trestu, která činí nejméně 20 let, je nutná v případě, kdy byl odsouzený odsouzen k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí.⁷⁴ Tento výjimečný trest je možné uložit pouze za zvlášť závažné zločiny, které jsou taxativně vymezeny §54 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Mezi ně patří například trestný čin vraždy dle ustanovení §140 odst. 3, které obsahuje výčet zvlášť přitěžujících okolností, tedy kvalifikovaných skutkových podstat trestného činu vraždy.⁷⁵ Za tento výjimečný trest může být pachatel odsouzen až na doživotí, jelikož tyto taxativně vymezené zvlášť závažné zločiny jsou charakteristické vyšší společenskou škodlivostí a zároveň se předpokládá, že by pro pachatele nebyl dostačující trest na 20 až 30 let, jelikož doživotní trest pro takové pachatele je žádaný zvýšenou potřebou ochrany společnosti.⁷⁶

3.2. Druhá podmínka – prokázání polepšení odsouzeného

Druhá podmínka je oproti té první značně abstraktnější. Obsahem této podmínky je, zda odsouzený „*po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení*“⁷⁷. Závise čistě na uvážení soudu, zda posoudí, že chování odsouzeného a plnění jeho povinností dostatečně nasvědčuje tomu, že ve výkonu trestu prokázal polepšení. V každém případě, ať už se soud přikloní k tomu, zda podmínka polepšení byla naplněna či nikoliv, je důležité, aby svůj názor soud dostatečně odůvodnil.⁷⁸

V první řadě je důležité, aby soud zhodnotil, zda byl naplněn samotný účel trestu během doby odsouzeného ve výkonu trestu.

Hodnotí se, zda se odsouzený:

⇒ účastní programů určených k předcházení trestné činnosti,⁷⁹

⇒ zda je ve výkonu trestu zaměstnán, i přesto, že dříve (v době páčání trestné činnosti) zaměstnán nebyl,⁸⁰

⁷⁴ §88 odst. 5 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁷⁵ FREMR, R., §140 odst. 3, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁶ §54 odst. 3 písm. b - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁷⁷ §88 odst. 1 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁷⁸ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 09.06.2021 sp. zn. III. ÚS 688/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 7.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁹ Dle vlastního pozorování řízení o podmíněném propuštění s Okresním soudem Plzeň-město.

⁸⁰ Dle vlastního pozorování řízení o podmíněném propuštění s Okresním soudem Plzeň-město.

⇒ zda si plní ve výkonu trestu své povinnosti (například neužívání omamných látek, pakliže byl dříve jejich uživatelem),⁸¹

⇒ a v obecné rovině, jak vnímá okolnosti, které jej vedly k páchání trestné činnosti, či zda svého předchozího jednání lituje.⁸²

Je žádoucí, aby soud sledoval celý průběh výkonu trestu s přihlédnutím k případným kázeňským odměnám či trestům, ovšem samotné prokázání polepšení nestavěl výlučně na nich.⁸³

3.2.1. Prostupné skupiny vnitřní diference

Dle mého pozorování samotného veřejného zasedání i života ve věznicích je hodnotících faktorů mnoho. Krom již výše uvedeného se celkové chování odsouzeného ve výkonu trestu promítá i do jeho zařazení do prostupné skupiny vnitřní diference (pro zjednodušení dále jen jako „*diferenční skupina*“)⁸⁴.

Diferenční skupiny jsou tři.

Do první diferenční skupiny jsou zařazeni ti odsouzení, kteří aktivně plní program zacházení (viz kapitola *Zpracování návrhu na podmíněného propuštění ve věznicích*) a podílejí se na činnostech souvisejících s organizací života ve věznicích. Tato skupina je pro odsouzeného v případě podmíněného propuštění nejlepší možností. Pokud je zařazen do této skupiny, tak je již z pohledu věznice vnímáno, že se odsouzený snaží napravit a dodržovat pravidla.⁸⁵

Do druhé diferenční skupiny jsou zpravidla zařazeni odsouzení po nástupu do výkonu trestu. V této skupině mohou zůstat, polepšit si do první skupiny nebo se propadnout do třetí skupiny. V případě, že odsouzení v této skupině setrvávají, znamená to, že program zacházení a program plnění ostatních povinností plní pouze částečně.⁸⁶ Dalo by se tedy říci, že v rámci možností dělají, co je potřeba, ovšem nad rámec „základních“ povinností se nesnaží.

Třetí diferenční skupina už je pro úspěšné podmíněné propuštění značně problematická. V této skupině jsou zařazeni odsouzení, kteří program zacházení

---

⁸¹ Dle vlastního pozorování řízení o podmíněném propuštění s Okresním soudem Plzeň-město.

⁸² Dle vlastního pozorování řízení o podmíněném propuštění s Okresním soudem Plzeň-město.

⁸³ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 19.07.2022 sp. zn. I. ÚS 989/22 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 7.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸⁴ Dle vlastního pozorování ve Vazební věznicí Pankrác.

⁸⁵ Vnitřní řád pro odsouzené – věznice Plzeň, [online], [cit. 28.2.2023], dostupné na: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-plzen/sekce/vnitri-rady>.

⁸⁶ Vnitřní řád pro odsouzené – věznice Plzeň, [online], [cit. 28.2.2023], dostupné na: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-plzen/sekce/vnitri-rady>.

neplní nebo jen velmi okrajově. Celkově se jedná o problematické odsouzené, kteří neprojevují snahu cokoliv změnit.⁸⁷

Se systémem diferenčních skupin velmi úzce souvisí rovněž i udělování kázeňských odměn či trestů, které může odsouzeného napříč dostupnými skupinami posouvat.

3.2.2. Kázeňské odměny

Odměny lze odsouzenému udělovat v případě, že se ve výkonu trestu odnětí svobody chová příkladně, plní si své povinnosti a snaží se je plnit i nad jejich stanovený rámec. Mohou být uděleny například za vzorné pracovní nasazení. Při řízení o podmíněném propuštění mohou odsouzenému velmi pomoci, jelikož samy o sobě prokazují, že odsouzený se ve výkonu snaží chovat více než příkladně.⁸⁸ V zákoně č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody je možné nalézt taxativní výčet kázeňských odměn v ustanovení §45 odst. 2.

3.2.3. Kázeňské tresty

Je-li odsouzenému uložen kázeňský trest, je posuzování jeho případného polepšení značně ztíženo. V případě uložení kázeňského trestu se odsouzený zpravidla rovněž propadá do nižší diferenční skupiny a samotný trest mu pravděpodobně přinese ztížení jeho života ve výkonu trestu. Kázeňské tresty jsou ukládány v rámci kázeňského řízení, čemuž předchází nějaké závažnější porušení povinnosti odsouzeného.⁸⁹ Taxativní výčet kázeňských trestů je obsažen v ustanovení §46 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

Jak jsem již uvedla, celou tuto podmínku je potřeba vnímat značně komplexněji než jen podle diferenčních skupin či kázeňských odměn nebo trestů, ale slouží jako pomyslný odrazový můstek samotného prokázání polepšení a plnění povinností ve výkonu trestu odnětí svobody.

---

⁸⁷ Vnitřní řád pro odsouzené – věznice Plzeň, [online], [cit. 28.2.2023], dostupné na: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-plzen/sekce/vnitri-rady>.

⁸⁸ §45 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

⁸⁹ §46 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

3.3. Třetí podmínka - predikce soudu o vedení řádného života odsouzeného

Obsahem třetí podmínky, která je velmi úzce svázána s podmínkou druhou, je predikce soudu o vedení řádného života odsouzeného v případě podmíněného propuštění. Tento předpoklad je dle mého pozorování potřeba postavit právě na podmínce druhé, tedy zda na sobě odsouzený aktivně pracuje a prokazuje své polepšení, zda udržuje sociální kontakty například s rodinou či příbuznými apod.

Dle judikatury Ústavního soudu je posuzování této podmínky značně problematické, jelikož do zhodnocení prognózy vedení řádného života je velmi často zařazováno i hodnocení právě jeho trestní minulosti, jež vedla odsouzeného k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Což velmi často vede k porušení základního lidského práva odsouzeného, a to konkrétně zákazu dvojího přičítání stanoveného čl. 40 odst. 5 usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení listiny základních práv a svobod, jelikož tuto podmínku je potřeba posuzovat značně komplexněji, a to s ohledem právě na druhou podmínku a posoudit, zda odsouzený má stabilní rodinné či sociální zázemí a zda má zajištěné bydlení v případě podmíněného propuštění a rovněž i zaměstnání.⁹⁰

Právě případné rodinné zázemí s ohledem na udržování kontaktů s rodinou během výkonu trestu a zajištění si zaměstnání a bydlení je velmi důležitým aspektem této podmínky, jelikož v případě, že by tomu tak nebylo, tak není možné prokázat, že by se odsouzený nevrátil na svobodu do obdobných podmínek, ve kterých se nacházel v době páčání trestné činnosti.⁹¹

3.3.1. Problematika posuzování prognózy vedení řádného života ve světle judikatury

Nález Ústavního soudu I. 2201/16-1

Posuzování zákonných podmínek pro podmíněné propuštění se zabýval senát Ústavního soudu ve svém nálezu ze dne 03.01.2017 sp. zn. I. ÚS 2201/16 – 1. Odsouzený se touto ústavní stížností domáhal zrušení usnesení Krajského soudu

---

⁹⁰ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 26.10.2021 sp. zn. IV. ÚS 1804/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 28.2.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁹¹ Dle vlastního pozorování na řízení o podmíněném propuštění s Okresním soudem Plzeň-město.

v Brně, který zamítl stížnost odsouzeného proti usnesení Okresního soudu ve Znojmě, který zamítl žádost odsouzeného o podmíněné propuštění.

Tento odsouzený byl již osmkrát odsouzen, přičemž ve dvou případech předchozích odsouzení došlo i k jeho podmíněnému propuštění, které v obou případech mělo za následek, že se rozhodlo o tom, že zbytek trestu vykoná, a tedy se odsouzený neosvědčil.

Odsouzený se ve výkonu trestu choval ukázkově a bylo mu uděleno 13 odměn. V rámci těchto 13 odměn došlo ve třech případech k dočasnému přerušení výkonu trestu a odsouzený mohl několikrát setrvat doma, mimo věznici. V průběhu výkonu trestu podstoupil toxikomanickou léčbu, vyučil se obráběčem a napsal knihu. Zároveň měl v případě podmíněného propuštění zajištěno bydlení a spolupráci se zájmovým sdružením občanů.

Věznice se ve svém hodnocení k žádosti odsouzeného vyjádřila kladně. Zároveň vězeňský psycholog zhodnotil, že výkonem trestu došlo k rapidnímu rozvoji osobnosti odsouzeného. I přes tyto skutečnosti byla žádost odsouzeného zamítnuta pro nesplnění třetí podmínky, tedy prognózy vedení řádného života se zdůvodněním předchozí trestné činnosti. A následně při podání stížnosti se krajský soud s názorem okresního soudu ztotožnil.

Ústavní soud tuto ústavní stížnost označil jako důvodnou a uvedl, že došlo k porušení zákazu dvojího přičítání⁹² a nerespektování principu kontradiktornosti řízení a rovnosti zbraní.⁹³

K posuzování podmínky prognózy vedení řádného života Ústavní soud uvedl, že *„při posuzování naplnění podmínky prognózy vedení řádného života v budoucnu je třeba mít na paměti, že tato prognóza se vztahuje k budoucnosti, tj. k době po eventuálním propuštění z výkonu trestu, a na její nedostatek tedy nelze usuzovat výlučně na základě minulého chování odsouzeného (byť i to samozřejmě hraje svou roli), respektive na základě okolností, které hrály roli dříve při uložení samotného trestu odnětí svobody.“*⁹⁴

Ústavní soud v rámci tohoto nálezu shledal odůvodnění okresního soudu a následně i soudu krajského za nepatřičná, a to z důvodu, že oba soudy zhodnotily

---

⁹² Čl. 40 odst. 5 - Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

⁹³ Čl. 38 odst. 2 - Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

⁹⁴ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 03.01.2017 sp. zn. I. ÚS 2201/16 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 17.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

technicky vzato nápravu odsouzeného, ovšem nesplnění třetí podmínky hodnotily pouze na základě minulosti odsouzeného. Ústavní soud zároveň uvedl, že i k minulosti je potřeba brát zřetel, ovšem ne výlučně.⁹⁵

Nález Ústavního soudu II. ÚS 482/18 – 1

Nález senátu Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2018 je dle odborných publikací vnímán jako stěžejní, jelikož jako první tento nález vnímá problematiku podmíněného propuštění uceleně. Obecně je v tomto nálezu stanoven postup při rozhodování o podmíněném propuštění, hodnocení progresu odsouzeného a případné řádné odůvodnění postupu soudu.⁹⁶

Pro úplnost v této věci se odsouzený domáhal podmíněného propuštění z výkonu trestu, který mu byl uložen za závažnou majetkovou trestnou činnost. Ačkoliv odsouzený po dobu výkonu trestu byl 30 krát kázeňsky odměněn a naopak kázeňsky trestán nebyl ani jednou, obecné soudy žádost o podmíněné propuštění zamítly. Zamítavé rozhodnutí bylo odůvodněno především mnohačetnou recidivou odsouzeného a skutečností, že odsouzený byl již v minulosti dvakrát podmínečně propuštěn.

Ústavní soud se v daném případě neztotožnil s rozhodnutími obecných soudů, které de facto vycházejí z chování odsouzeného v době předchozích výkonů trestů. Dle Ústavního soudu je takovéto odůvodnění rozhodnutí nelogické a nezakládající se na náležitých podkladech.⁹⁷

K tomu Ústavní soud doplňuje, že nejasnosti při výkladu ustanovení upravující podmínky pro podmíněné propuštění jsou systémovým problémem, a proto je na místě doplnění interpretace těchto ustanovení. Úvodem v této části Ústavní soud uvádí, že z díkce zákonných podmínek pro podmíněné propuštění výslovně nevyplývá, že by určitá skupina odsouzených byla vyloučena z možnosti podmíněného propuštění, a to ať se jedná o chronické recidivisty tak i o odsouzené za velmi závažnou kriminalitu. S ohledem na to samotný důvod, že je odsouzený

---

⁹⁵ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 03.01.2017 sp. zn. I. ÚS 2201/16 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 17.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁹⁶ DRÁPAL, J., DRÁPALOVÁ, J., *Precedenční závaznost judikatury Ústavního soudu v praxi: Ovlivnil nález sp. zn. II. ÚS 482/18 rozhodování obecných soudů o podmíněném propuštění?* Bulletin advokacie, ze dne 19.8.2022. Praha: Česká advokátní komora. ISSN 2571-3558.

⁹⁷ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 28.11.2018 sp. zn. II. ÚS 482/18 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 14.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

chronickým recidivistou či byl odsouzen za velmi závažnou kriminalitu, bez dalšího nemůže být postačující pro zamítnutí žádosti na podmíněčné propuštění.⁹⁸

Ani samotná skutečnost, že odsouzený získal kázeňské odměny či kázeňské tresty a jejich počet není předmětný, avšak je vždy třeba hodnotit, za co konkrétně byl každý trest či odměna uložena. Například skutečnost, že odsouzený měl nepořádek na cele a za to mu byl uložen kázeňský trest, je nevypovídající o polepšení či nepolepšení odsouzeného.

Kromě již uvedeného ani při posouzení polepšení nelze vycházet pouze z minulosti odsouzeného, avšak je třeba kromě toho posuzovat i frekvenci a vývoj závažnosti trestné činnosti.

S ohledem na shora uvedené lze vyvodit, že dle názoru Ústavního soudu veškeré skutečnosti vedoucí k posouzení, zdali se odsouzený polepšil či nikoliv, je třeba posuzovat důsledně individuálně, a to především ve snaze o zjištění, zdali odsouzený po podmíněném propuštění bude i nadále páchat trestnou činnost a tím bude nebezpečný pro společnost či nikoliv.

Dle tohoto nálezu Ústavního soudu, který byl průlomový právě v posuzování druhé a třetí podmínky (viz kapitola *Podmínky pro podmíněné propuštění*), by obecné soudy neměly brát zásadní zřetel pouze na minulost a případná předchozí podmíněná propuštění a zároveň by měly dbát na řádné posouzení polepšení odsouzeného s ohledem na jeho život ve výkonu trestu. Výše zmíněná odborná publikace zkoumala, jaké byly hlavní důvody zamítnutí žádosti o podmíněné propuštění v letech 2018-2019 právě s ohledem na výše uvedený nálezn Ústavního soudu. Právě jedním z důvodů, který v roce 2019 byl zmíněn v zamítavých rozhodnutích, a to s nárůstem oproti roku 2018 i s ohledem na tento nálezn Ústavního soudu, bylo, že se odsouzený neosvědčil při předchozí žádosti o podmíněné propuštění, a proto je nedostatečně prokázána podmínka vedení řádného života v budoucnu, což je s ohledem na vyjádření Ústavního soudu nežádoucí, co do posuzování právě podmínky prognózy vedení řádného života.⁹⁹

Co do posouzení vedení řádného života odsouzeného v budoucnu se nejedná o jediné judikáty. Rovněž například nálezn senátu Ústavního soudu ze dne 13. 07. 2021 sp. zn. IV. ÚS 575/21 – 1 došel k obdobným závěrům, tedy, že je nežádoucí

---

⁹⁸ Nálezn (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 28.11.2018 sp. zn. II. ÚS 482/18 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 14.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁹⁹ DRÁPAL, J., DRÁPALOVÁ, J., *Precedenční závaznost judikatury Ústavního soudu v praxi: Ovlivnil nálezn sp. zn. II. ÚS 482/18 rozhodování obecných soudů o podmíněném propuštění?* Bulletin advokacie, ze dne 19.8.2022. Praha: Česká advokátní komora. ISSN 2571-3558.

posuzovat (ne)možnost vedení řádného života pouze z předchozí neúspěšnosti podmíněného propuštění.¹⁰⁰

3.4. Další hodnotící faktory

K dalším faktorům, které je potřeba hodnotit, patří posouzení, zda odsouzený za zločin do výkonu trestu nastoupil včas, zda se pokusil odčinit následky své trestné činnosti a případně, pakliže vykonával ochranné léčení, jak přistupoval k jeho výkonu.¹⁰¹

Pro posuzování podmíněného propuštění nebude až tak příznivá situace, kdy by odsouzený do výkonu trestu včas nenastoupil, což by ukazovalo na absenci určité dávky sebereflexe a zároveň i na neschopnost odsouzeného nést následky svých činů. Mimo výše uvedené by mohlo dojít až k situaci, kdy by byl odsouzenému uložen další trest, a to dle ustanovení §337 odst. 1 písm. g zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, maření výkonu úředního rozhodnutí.

To, zda se odsouzený pokusil odčinit následky své trestné činnosti lze spatřovat v tom, zda nahradil škodu nebo újmu způsobenou trestnou činností, a to jak zcela nebo částečně a zda vydal bezdůvodné obohacení, jež bylo získáno trestným činem.¹⁰²

Nakonec, pakliže bylo odsouzenému uloženo zároveň i ochranné opatření, a to jak před nástupem do výkonu trestu nebo v jeho průběhu, je potřeba, aby soud rovněž zhodnotil, jak se odsouzený k ochrannému léčení stavěl a jaký byl jeho průběh.¹⁰³

Tyto podmínky a další hodnotící faktory vycházejí především z ustanovení §88 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, kdy je nutné zmínit, že především do tohoto ustanovení novela zákona č. 220/2021 Sb. nezasahovala. Jedná se pouze o přiblížení základů této problematiky, aby bylo možné ji v následujících kapitolách správně pochopit. U druhé podmínky, týkající se především života odsouzeného ve věznici je důležité zmínit, že podrobnější informace právě k prostředí věznice, a co je předkládáno soudu a konkrétně i posuzováno, slouží kapitola s názvem „Zpracování návrhu na podmíněného propuštění ve věznici“.

¹⁰⁰ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 13.07.2021 sp. zn. IV. ÚS 575/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰¹ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 19.07.2022 sp. zn. I. ÚS 989/22 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰² §88 odst. 3 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁰³ §88 odst. 3 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

4. Předchozí úprava podání žádosti o podmíněné propuštění

4.1. Obecně

V této kapitole se věnuji tomu, jak bylo možné podat žádost a jak probíhalo řízení o podmíněném propuštění před novelou zákona č. 220/2021 Sb. Veškeré odkazy na zákonnou úpravu tohoto tématu budu směřovat na úpravu platnou do 1. 1. 2022. Část této novely sice vešla v účinnost 1. 7. 2021, nepozměňovala však institut podmíněného propuštění, proto se budu věnovat právní úpravě tohoto institutu před datem 1. 1. 2022.

Změna je patrná na první pohled, jelikož před datem 1. 1. 2022 se používalo slovo „žádost“ namísto dnešního „návrhu“ a i slovo „odsouzený“ dříve nebylo užito, ale oslovovalo se za pomoci legislativní zkratky a užívalo se slovo „obviněný“.¹⁰⁴

4.2. Podání žádosti

4.2.1. Podání žádosti odsouzeným

Před datem 1.1.2022 umožňovala právní úprava více možností, jak žádost podat. V první řadě samotnou žádost podával odsouzený přímo soudu. Bylo žádoucí, aby tak učinil s vědomím věznice, což by celý procesní postup urychlilo, ovšem nebylo to podmínkou, a proto se velmi často stávalo, že následně si soud musel hodnocení a stanovisko ředitele věznice vyžádat, čímž se celé řízení prodloužilo. Samotná žádost neměla stanovenou žádnou formu ani obsahové náležitosti.¹⁰⁵ Žádost samotná by měla splňovat alespoň obecné náležitosti podání, a to adresování příslušnému soudu, jímž by byl nehledě na to, že rozhodoval soud krajský, soud okresní podle okresu, v němž se nachází věznice, dále kdo takové podání činí, které věci se týká a co takovýmto podáním sleduje a zároveň by měla být datována a podepsána.¹⁰⁶ I dříve bylo žádoucí, aby v žádosti odsouzený

¹⁰⁴ §12 odst. 7 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁰⁵ KRÁL, V., §331 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 8.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁰⁶ §59 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

obsahem nešetřil a snažil se patřičně zdůvodnit, proč by měl být podmíněně propuštěn, zda a jak prokázal polepšení a v optimálním případě doložil i přílohy o zajištěném bydlení a zaměstnání. Toto je velmi idealistický případ. Nebylo výjimkou, kdy soudu přišla prakticky blanketní žádost se slovy „*chci za půlku*“.¹⁰⁷ Což samotné značí o zákonném postupu, tedy posouzení žádosti (podání) podle svého obsahu i za situace, kdy je nesprávně označena.¹⁰⁸

Pakliže byla odsouzeným podána žádost po kratší době, než byla vykonána polovina nebo třetina uloženého trestu, bylo nutností, aby k ní připojil kladné stanovisko ředitele věznice. Bez toho by mu soud žádost vrátil s poučením, že je nutné stanovisko ředitele věznice doložit.¹⁰⁹

Ve své podstatě pro odsouzeného a následné posouzení věznice se toho mnoho nezměnilo. (Bližší informace viz kapitola *Zpracování návrhu na podmíněné propuštění ve věznici*.)

4.2.2. Podání žádosti zájmovým sdružením občanů

Byť definice spolupráce se zájmovými sdruženími občanů dle ustanovení § 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, zůstala neměnná, novela zákona č. 220/2021 Sb. reformovala možnosti, které zájmová sdružení občanů měla. K zájmovým sdružením občanů se podle tohoto ustanovení řadí odborové organizace a organizace zaměstnavatelů, občanská sdružení, církve a náboženské společnosti a právnické osoby sledující v předmětu své činnosti charitativní účely.¹¹⁰

Zájmové sdružení občanů mělo možnost podat návrh na podmíněné propuštění „za“ odsouzeného pouze v případě, že by zároveň převzalo záruku za dovršení jeho nápravy. Pokud by odsouzený souhlasil, mělo zájmové sdružení možnost informovat se o jeho chování a o průběhu jeho výkonu trestu.¹¹¹ Obdobně i ustanovení §331 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, umožňovalo, aby zájmové sdružení občanů mělo možnost požádat ředitele věznice o sdělení stavu převýchovy odsouzeného.

Samotné převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného spolu s podáním žádosti o podmíněné propuštění bylo vnímáno soudy poněkud negativně.

¹⁰⁷ Dle rozhovoru s Okresním soudem Louny.

¹⁰⁸ §59 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁰⁹ §331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný do 1.1.2022.

¹¹⁰ § 3 odst. 1 – Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹¹¹ §6 odst. 1 písm. c - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný do 1.1.2022.

Neexistovaly mechanismy, jak zjistit, zdali a jakým způsobem vůbec na dovršení nápravy zájmové sdružení občanů působí. Často docházelo formou daru k jejich podplácení, aby za odsouzeného žádost podala. Tím docházelo k tomu, že zájmová sdružení ve své podstatě ani následně neměla možnost, jak dovršení nápravy a znovu začlenění odsouzeného dosáhnout.¹¹²

4.2.3. Návrh podaný státním zástupcem nebo ředitelem věznice

V případě, kdy byl návrh podáván státním zástupcem nebo ředitelem věznice, kde byl trest vykonáván, zůstala tato možnost novelou zákona č. 220/2021 Sb., nedotčena. O podání návrhu zákon blíže nestanovil, jaký státní zástupce by byl k podání takového návrhu příslušný.¹¹³ V úvahu připadala příslušnost státního zástupce, který byl ve věci činný nebo ten, který vykonával dozor ve věznicích, kde se trest odnětí svobody vykonával.¹¹⁴ Podání návrhu státním zástupcem nebývalo a ani nebývá zdaleka tak běžné.¹¹⁵

Četnější variantou bylo a je podání návrhu ředitelem věznice. V roce 2021 došlo k podáním návrhu ředitelem věznice v souvislosti s podmíněným propuštěním dle §88 odst. 2, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník celkem u 154 odsouzených.¹¹⁶ Pakliže byl návrh podán ředitelem věznice nebo se k žádosti odsouzeného ředitel věznice připojil, bylo možné, aby soud využil postup stanovený §331 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Jednalo se o postup, kdy se souhlasem státního zástupce mohl předseda senátu učinit rozhodnutí o tom, že se odsouzený podmíněně propouští. Tomuto postupu se na soudech přezdívalo „rozhodnutí od stolu“ a dle mého šetření k němu velmi často docházelo u jednodušších žádostí o podmíněné propuštění, tedy obzvláště u krátkodobých

---

¹¹² JELÍNKOVÁ, M., *Postpenitenciární péče jako součást resocializačního procesu*. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 8.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz.

¹¹³ KRÁL, V., §331 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 8.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹¹⁴ §4 odst. 1 písm. b - Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

¹¹⁵ KRÁL, V., §331 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 8.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹¹⁶ Statistická ročenka vězeňské služby za rok 2021, [online], [cit. 1.3.2023], dostupná na www.vscr.cz.

trestů, kdy byli odsouzení ve výkonu trestu poprvé.¹¹⁷ Ovšem dle mého pozorování vyvstal i opačný názor, a to, že se této možnosti nevyužívá.¹¹⁸

Dle komentářové literatury bylo rovněž možné, aby celé toto řízení inicioval soud, ovšem k tomu běžně nedocházelo.¹¹⁹

4.3. Zamítnutí a zpětvzetí žádosti

V případě, že podaná žádost o podmíněné propuštění nebyla úspěšná a byla soudem zamítnuta, bylo možné ji opakovat až za 6 měsíců od nabytí právní moci zamítavého rozhodnutí (usnesení), tedy rozhodnutí okresního soudu v prvním stupni nebo soudu krajského ve stupni druhém.¹²⁰ Tento postup se nevztahoval na situaci, kdy byla žádost zamítnuta z důvodu, že nebyla naplněna potřebná doba ve výkonu trestu.¹²¹

U zpětvzetí žádosti bylo možné, aby ji odsouzený z různých důvodů opakovaně mohl vzít zpět, ovšem s výjimkou, kdy již okresní soud rozhodl o zamítnutí, proti kterému odsouzený podal stížnost, tudíž by následně o stížnosti rozhodoval soud krajský. V případě, kdy již rozhodoval soud krajský po předchozím prvostupňovém rozhodnutí okresního soudu, nebylo zpětvzetí možné vůbec.¹²² Tento názor byl potvrzen rovněž i dalším usnesením Ústavního soudu, a to konkrétně II. ÚS 2118/11 – 1 ze dne 03.08.2011.¹²³

Tím, že zpětvzetí nebylo nijak omezeno, docházelo k jeho užití častěji. Například, ve výkazu o agendě podmíněného propuštění Okresního soudu Plzeň-Město v datu od 1.1.2020 - 31.12.2020 bylo řízení o podmíněném propuštění

---

¹¹⁷ Dle rozhovoru s Okresním soudem Louny.

¹¹⁸ Dle rozhovoru s Okresním státním zastupitelstvím Rakovník.

¹¹⁹ KRÁL, V., §331 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 20.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁰ KRÁL, V., §331 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 20.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²¹ 331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný do 1.1.2022.

¹²² Usnesení (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 25.02.2003 sp. zn. I. ÚS 619/01 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 22.3.2022]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²³ Usnesení (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 03.08.2011 sp. zn. II. ÚS 2118/11 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 22.3.2022]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

skončeno zpětvzetím v 70 případech a v datu od 1.1.2021 - 31.12.2021 v 67 případech.¹²⁴

4.4. Řízení o podmíněném propuštění

Samotné řízení o podmíněném propuštění neprošlo podstatnými změnami. Ustanovení §333 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, stanovil, že o podmíněném propuštění rozhodoval okresní soud, v jehož obvodu se trest vykonával, a to nezávisle na tom, zda v předchozím řízení rozhodoval krajský soud, jako soud prvního stupně.

Za místo výkonu trestu se považuje a považovala i pobočka věznice, byť by se nacházela co do příslušnosti soudu v jiném okrese.¹²⁵ Kupříkladu je tomu tak v případě Vazební věznice Praha - Ruzyně, která se nachází v obvodu městské části Prahy 6 a její pobočka – ženská věznice Velké Přílepy se nachází v okrese Praha – západ. Proto by v obou případech rozhodoval Obvodní soud pro Prahu 6. Právě díky tomuto ustanovení docházelo k jisté nekoherentnosti zákona a v souvislosti s ustanovením §320 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, jelikož v tomto ustanovení bylo uvedeno, že je příslušný ten soud, v jehož obvodu se trest vykonává, což mohlo vést i k tomu, že by o podmíněném propuštění rozhodoval soud krajský.¹²⁶

Ostatní ustanovení týkající se samotného řízení zůstala velmi podobná, jak známe dnes po novele zákona č. 220/2021 Sb. Více o těchto procesních postupech viz kapitoly *Nová úprava podání žádosti o podmíněné propuštění a Popis institutu podmíněného propuštění s ohledem na návštěvu věznice*.

4.5. Rozhodnutí o podmíněném propuštění a stanovení dohledu, omezení a povinností

---

¹²⁴ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Plzeň – město, [online], [cit. 2.3.2023], dostupné na www.cslav.justice.cz.

¹²⁵ KRÁL, V., §331 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 8.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹²⁶ ŠAUROVÁ, V., *Změny v podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody od 1. 1. 2022*, [online], [cit. 10.3.2023], dostupné na: www.pravni prostor.cz, ze dne 27.04.2022.

Tato část institutu podmíněného propuštění objevující se již ve svém prvním ustanovení, a to v §331 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, působila dle mého názoru nepřehledně.

Zatímco výše uvedený odstavec nebyl strukturován a obsahoval prostý výčet přiměřených omezení či povinností, nová právní úprava přináší jejich systematicky členěný výčet doplněný o odkazy na právní úpravu, které uvádí, jak v případě uložení takovýchto omezení či povinností, jak postupovat. Blíže k těmto přiměřeným omezením a povinnostem v kapitole *Nová úprava podání žádosti o podmíněné propuštění*.

4.5.1. Dohled

Co se týče hmotně právní úpravy, dříve byly povinnosti probačního úředníka obsáhlejší, než je tomu dnes, ovšem pouze v rámci této úpravy stanovené trestním zákoníkem. Povinnosti, které uváděl trestní zákoník, jako například informovat soud o porušení dodržování přiměřených povinností a omezení byly upraveny právě v trestním zákoníku,¹²⁷ dnes je tato část upravena v ustanoveních §329, §350k a §350l zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád.¹²⁸

4.6. Přeměna trestu odnětí svobody v trest domácího vězení

Tuto přeměnu dříve umožňovalo ustanovení §333b zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, které obsahovalo postup, jak je taková přeměna možná. Návrh podal buďto státní zástupce nebo ředitel věznice, v níž trest odsouzený vykonával, nebo žádost podal odsouzený ve veřejném zasedání. Zároveň bylo odsouzenému umožněno v případě, kdy s rozhodnutím nesouhlasil, aby podal proti usnesení stížnost, která měla odkladný účinek.¹²⁹

Obecně byla tato situace možná pouze v případě, že odsouzený za přečin již vykonal polovinu uloženého nebo prezidentem republiky zmírněného trestu, že svým chováním ve výkonu trestu prokázal polepšení a zároveň i dostatečně prokázal, že v budoucnu povede řádný život. Při přeměně se každý jeden zbývajících den ve výkonu trestu přepočítal na jeden den v trest domácího vězení.¹³⁰ Sice byla

¹²⁷ § 51 odst. 1 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný do 1.1.2022.

¹²⁸ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný od 1.1.2022.

¹²⁹ §333b - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný do 1.1.2022.

¹³⁰ §57a - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

ustanovením §60 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník stanovena maximální doba pro trest domácího vězení na 2 léta, ovšem ustanovení týkající se přímo této přeměny samo uvádělo, že touto maximální dobou není zavázáno.¹³¹

Komentářová literatura uvádí, že byť byl tento institut zařazen pod hlavu *Ukládání a výkon trestů* v trestním zákoníku, je podobnost s podmíněným propuštěním značná, a přeměna mohla být vnímána jako jakási obdoba podmíněného propuštění. Po přeměně výkonu trestu začne odsouzený vykonávat trest jiný (trest domácího vězení), a proto byl zařazen právě do této hlavy trestního zákoníku. V tom lze spatřovat zásadní odlišnost od samotného podmíněného propuštění, u kterého bylo možné stanovit dohled, přiměřená omezení či povinnosti, ale odsouzený nevykonával další trest. Záměr tohoto institutu byl jasný, měl být jakousi formou úlevy pro přeplněné věznice.¹³²

Podmínky stanovené pro tuto přeměnu jsou podobné podmínkám pro podmíněné propuštění. Jde o dobu potřebnou ve výkonu trestu, prokázání polepšení a očekávání, že v budoucnu povede řádný život. Jak jsem uvedla výše, přeměna bylo možná pouze u odsouzených za přečin. Zároveň bylo pro soud žádoucí v rámci svého rozhodování, aby rovněž přihlížel k uloženým kázeňským odměnám, trestům či k ostatním povinnostem, které bezprostředně nesouvisely s výkonem trestu, jako například plnění vyživovací povinnosti.¹³³

K problematice procesní stránky této přeměny je potřeba zhodnotit příslušnost soudu. Měl by jím být příslušný soud, v jehož obvodu se věznice, kde je trest vykonáván nachází, není však patrné, zda jím byl okresní či krajský soud.¹³⁴ Na rozdíl od standardního podmíněného propuštění nebyla účast odsouzeného na tomto veřejném zasedání povinná. Obecně se jinak procesní stránka řídila úpravou pro veřejné zasedání, jako tomu bylo u podmíněného propuštění.¹³⁵

---

¹³¹ DRAŠTÍK, A., §57a, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 10.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³² DRAŠTÍK, A., §57a, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 10.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³³ DRAŠTÍK, A., §57a, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 10.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁴ DRAŠTÍK, A., §57a, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 10.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁵ KRÁL, V., §333b, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém

Pakliže by některá z osob oprávněných, tedy osob, které takovýto návrh nebo žádost mohly podat (odsouzený, státní zástupce nebo ředitel věznice), s rozhodnutím soudu nesouhlasila, jak již bylo uvedeno, měla možnost proti usnesení podat stížnost. Jelikož měla stížnost odkladný účinek, v praxi by to znamenalo, že odsouzený setrval ve výkonu trestu odnětí svobody do doby, než by došlo k vyřízení.¹³⁶

4.7. Shrnutí

Závěrem kapitoly shrnu odlišnosti, které v dřívější úpravě byly samozřejmostí a nyní již prakticky neexistují. Velkou změnou prošlo samotné podání (dnes již) návrhu na podmíněné propuštění. Návrh nepodává samotný odsouzený ani zájmové sdružení občanů, ale je podávám prostřednictvím příslušné věznice. Další změnou je stanovení šestiměsíční lhůty i pro zpětvzetí návrhu, reorganizace stylistické stránky ustanovení týkajících se podmíněného propuštění, a nakonec i zrušení přeměny trestu odnětí svobody v trest domácího vězení. Těmto změnám se budu blíže věnovat v následující kapitole.

5. Nová úprava podání návrhu o podmíněné propuštění

5.1. Obecně

V této kapitole se v návaznosti na kapitolu předchozí věnuji rozdílům a novinkám, které vznikly v souvislosti se zákonem č. 220/2021 Sb., kterým se pro tuto problematiku změnil především zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

V této kapitole je vhodnější uvést namísto žádosti návrh, jelikož právě tato změna sjednotila terminologii, kdy termín návrh byl dříve používán pouze ve

---

ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 10.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹³⁶ KRÁL, V., §333b, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 10.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

spojitosti s návrhem státního zástupce, ředitele věznice či zájmového sdružení občanů.

5.2. Podání návrhu

Možnosti, kdy návrh na podmíněné propuštění podává státní zástupce, ředitel věznice nebo kdy soud o podmíněném propuštění rozhoduje bez takového návrhu zůstaly zachovány.¹³⁷

Významnou změnou je úplné zrušení návrhu podaného zájmovým sdružením občanů z důvodů nastíněných v předchozí kapitole. Zájmové sdružení občanů se od 1.1. 2022 může k tomuto návrhu připojit, pokud nabídne záruku za dovršení nápravy odsouzeného, a byla mu ponechána možnost požádat o sdělení stavu převýchovy odsouzeného ovšem pouze v případě, že s tím odsouzený souhlasí.¹³⁸

Další změnou je, že návrh na podmíněné propuštění může podat odsouzený prostřednictvím věznice, jinak by mu návrh předseda senátu vrátil s poučením, že jej musí podat tímto způsobem.¹³⁹ Věznice má na zaslání návrhu spolu s hodnocením, jehož obsahem je vyhodnocení průběhu a plnění programu zacházení a se stanoviskem ředitele věznice nově 10 dní.¹⁴⁰ Dle mých rozhovorů se zaměstnanci vězeňské služby i k mému překvapení tuto změnu nevnímají negativně. Jediné, co zaměstnanci veřejné služby zmiňovali, byla samotná lhůta deseti pracovních dní. Dřívější právní úprava sice nestanovila lhůtu, do které by věznice musela tyto dokumenty zaslat, ovšem již dříve byla zakotvena povinnost rozhodnout o žádosti do 30 dnů od doručení soudu, pokud tomu nebrání a nebránila nějaká důležitá skutečnost¹⁴¹. Na tomto základě mohl soud stanovit lhůtu takzvané soudcovskou, aby zajistil řádné projednání věci právě do zmíněných 30 dnů. Dle mých informací tato lhůta byla v délce 14 dní, tudíž věznice měla na zpracování patřičných dokumentů více času, než je tomu tak dnes.¹⁴²

Novela ponechala možnost vyrozumět poškozeného o konání veřejného zasedání o návrhu na podmíněné propuštění z výkonu trestu uloženého za zločin.

¹³⁷ §331 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný od 1.1.2022.

¹³⁸ §331 odst. 4 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹³⁹ §331 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný od 1.1.2022

¹⁴⁰ §73 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁴¹ § 333 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný do 1.1.2022.

¹⁴² Dle rozhovoru s vychovatelem a speciálním pedagogem věznice Pankrác.

Podmínkou je a bylo, aby o to poškozený požádal, a to u soudu, který rozhodoval v prvním stupni¹⁴³, a pouze takový poškozený, který v rámci řízení konaného v prvním stupni uplatnil svůj nárok v adhezním řízení, tedy v řízení, ve kterém je projednán nárok poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání prospěchu.¹⁴⁴

Byť byla upravena struktura ustanovení §331 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, obsah zůstal ve svém jádru stejný. Jedná se především o návrh na podmíněné propuštění dle §88 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, tedy návrh po kratší době, než je doba potřebná o podmíněné propuštění, přičemž je potřebné, aby se odsouzený prokázal svým vzorným chováním a prokázal, že dalšího výkonu trestu není potřeba. K takovému návrhu bylo nutné připojit kladné stanovisko ředitel věznice.¹⁴⁵

Dalším obdobným příkladem je situace, kdy je návrh na podmíněné propuštění podán ředitelem věznice nebo pokud se k návrhu odsouzeného ředitel věznice připojí. Souhlasí-li s návrhem i státní zástupce, může předseda senátu rozhodnout o podmíněném propuštění mimo veřejné zasedání.¹⁴⁶ Dřívější úprava umožňovala obdobný postup ovšem s tím rozdílem, že do současné právní úpravy bylo přidáno „mimo veřejné zasedání“. Komentářová literatura¹⁴⁷ takovýto postup nastiňovala i pro výklad předchozí úpravy. Vnímám značně pozitivně přidání tohoto sousloví právě do současné úpravy, protože například i pro odsouzené, kteří se velmi často ve věznicích s českým právním řádem seznamují, je snazší pochopit, jak se v takovémto případě rozhoduje a čeho musí dosáhnout, aby byl takový postup možný i v jejich případě. V případě projednání mimo veřejné zasedání, není podmínkou, aby byl odsouzený vyslechnut.¹⁴⁸

V případě rozhodnutí soudu mimo veřejné zasedání je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek. Stížnost je přípustná pouze co do délky zkušební doby či uložení dohledu, přiměřených omezení či povinností, což je kromě části o zkušební době část, která byla změnou zákona doplněna.¹⁴⁹

---

¹⁴³ §331 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁴⁴ JELÍNEK, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Leges, 2021, 942 s., str. 298.

¹⁴⁵ §331 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁴⁶ §331 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁴⁷ KRÁL, V., §331 odst. 3, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 12.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁴⁸ §333 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁴⁹ §333 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

Další situací, kdy může soud rozhodnout mimo veřejné zasedání, je případ, kdy se chystá takovýto návrh zamítnout, a to z důvodu, kdy odsouzený nesplnil dobu ve výkonu trestu potřebnou pro podmíněné propuštění.¹⁵⁰

5.3. Zamítnutí a zpětvzetí návrhu

V předchozí kapitole jsem popsala, že v případě zamítnutí návrhu na podmíněné propuštění neplatila stejná lhůta 6 měsíců od nabytí právní moci zamítavého rozhodnutí (usnesení)¹⁵¹ pro případy, kdy byl návrh odsouzeným vzat zpět. Právě zákon č. 220/2021 Sb., jímž došlo ke změně nejen trestního řádu, začlenil lhůtu 6 měsíců i pro případy zpětvzetí návrhu.¹⁵²

Dle mého názoru se jedná o velmi přínosnou změnu, jelikož tímto dochází k ulehčení práce soudům. Ať se jedná o jakékoliv důvody, které k zpětvzetí návrhu odsouzeného vedly, pro soudy byla tato možnost odsouzeného svým způsobem zatěžující. Pro porovnání po této novele ve výkazu o agendě podmíněného propuštění Obvodního soudu Prahy 4 v datu od 1.1.2022 -31.12.2022 došlo ke zpětvzetí návrhů v 17 případech a za letošní rok, tedy v datu od 1.1.2023 - 28.2.2023 došlo ke zpětvzetím návrhu pouze ve 2 případech.¹⁵³ Dle počtu zpětvzetí návrhu do data 1.1.2022 z předchozí kapitoly je více než patrné, že počet zpětvzetí návrhů se značně snížil.

5.4. Řízení o podmíněném propuštění

V případě samotného řízení o podmíněném propuštění došlo ke změně pouze několika drobností. O samotném návrhu rozhoduje z pravidla okresní soud, (viz předchozí kapitola), ovšem došlo pouze ke změně názvosloví, jelikož příslušnost se řídí dle ustanovení §320 zákona č.141/1961 Sb., trestní řád.

Zároveň je důležité, aby v situaci, kdy tomu nebrání žádné důležité důvody, soud o podmíněném propuštění rozhodl do 30 dnů od doručení soudu¹⁵⁴, což je

---

¹⁵⁰ §333 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁵¹ KRÁL, V., §331 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 12.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵² §331 odst. 5 – Zákon č. 141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný od 1.1.2022.

¹⁵³ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Obvodního soudu pro Prahu 4, [online], [cit. 4.3.2023], dostupné na www.cslav.justice.cz.

¹⁵⁴ §333 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný od 1.1.2022.

značně snazší s ohledem na změnu ustanovení týkající se podmíněného propuštění v zákoně o výkonu trestu odnětí svobody, kdy, jak již bylo uvedeno, je stanovena 10 denní lhůta pro odeslání návrhu včetně hodnocení a stanoviska věznice¹⁵⁵ soudu a soud má následně 30 dnů na rozhodnutí.¹⁵⁶ Dříve došla soudu žádost odsouzeného a následně musel soud vyžádat potřebné dokumenty z věznice a zbývalo mu ze 30 dnů mnohem méně času.

Pro řízení o podmíněném propuštění zůstala stejná i povinnost odsouzeného vyslechnout.¹⁵⁷ Bližší informace o výslechu odsouzeného viz kapitola *Popis institutu podmíněného propuštění s ohledem na návštěvu věznice*.

Jelikož se jedná o veřejné zasedání, tak průběh řízení o podmíněném propuštění je vázán právě na právní úpravu veřejného zasedání.¹⁵⁸ Celý průběh řízení je uveden ve výše zmíněné kapitole.

Pakliže soud rozhodne o podmíněném propuštění s výjimkou rozhodnutí mimo veřejné zasedání, je proti tomuto rozhodnutí přípustná stížnost, která má odkladný účinek.¹⁵⁹ Stížnost má možnost podat státní zástupce, a to jak ve prospěch či neprospěch odsouzeného, sám odsouzený nebo právě ředitel věznice, který návrh podal.¹⁶⁰

5.5. Rozhodnutí o podmíněném propuštění

Rozhodnutí o podmíněném propuštění může mít formu zamítnutí anebo úspěšného podmíněného propuštění. Podmíněně propuštěnému je stanovena zkušební doba, po kterou se očekává, že povede řádný život, a zároveň jistá přiměřená omezení či povinnosti, výchovná opatření nebo je odsouzenému stanoven dohled.¹⁶¹ Kromě již zmíněné restrukturalizace této části a nově vzniklému §331a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád nedošlo k zásadním změnám týkajících se ukládání těchto přiměřených omezení a povinností. Několik úprav

---

¹⁵⁵ §73 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁵⁶ §333 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁵⁷ §333 odst. 2 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁵⁸ §232-239a – Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁵⁹ §333 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

¹⁶⁰ KRÁL, V., §333 odst. 3, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 14.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁶¹ §331a – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

však přece proběhlo a těm se budu věnovat následně v kapitole *Zkušební doba podmíněného propuštění*.

5.6. Přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení

Tento institut byl novelou zákona č. 220/2021 Sb. zrušen. Byl obsažen v trestním zákoníku co do obecné definice a definice podmínek, po jejichž splnění byla tato přeměna možná, tak zároveň i procesní postup, který byl obsažen v trestním řádu. Bližší informace o tom, jak přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení probíhala, viz kapitola *Předchozí úprava podání žádosti o podmíněné propuštění*. Názory, zda měla být přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení zrušena či nikoliv, se značně liší.

Dle pozměňovacího návrhu k vládnímu návrhu zákona č. 220/2021 Sb. bylo v odůvodnění uvedeno několik argumentů, pro které byl tento institut zrušen. Po porovnání rozdílu podmíněného propuštění a přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení došel ústavně právní výbor k názoru, že i když tento institut sloužil pro odsouzené, kteří spáchali méně závažnou trestnou činnost, tedy přečin, tak byl v mnoha ohledech přísnější než samotný institut podmíněného propuštění. Zároveň ústavně právní výbor uvedl, že tento institut nebyl v praxi téměř vůbec využíván, a kriticky zhodnotil problematiku situace, k nimž dochází v problematice ukládání trestu domácího vězení, mezi které lze zařadit zneužívání nemožnosti zásahu soudu v případech, kdy trest domácího vězení je opakovaně mařen nebo není vykonáván.¹⁶²

K této problematice zmínil ústavně právní výbor stanovisko Nejvyššího soudu, které obsahovalo zhodnocení praxe soudů v ukládání nejen trestu domácího vězení. Právě v tomto zhodnocení se zmiňuje obecně problematika ukládání samotného trestu domácího vězení jakožto více náročnou na splnění podmínek, než tomu tak je u nepodmíněného trestu. Je potřebné, aby měl odsouzený zajištěné bydliště a nebyl společensky nepřizpůsobivý, což ve více případech bývalo problematiku. Zároveň se velmi často zmiňovala nedostatečná kontrola ve výkonu trestu domácího vězení.¹⁶³

---

¹⁶² Písemný pozměňovací návrh garančního ústavně právního výboru ze dne 7.6.2020, [online], [cit. 14.3.2023], Dostupné na: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=624>.

¹⁶³ Stanovisko (Rt) Nejvyšší soud ČR - kolegium ze dne 12.02.2014 sp. zn. Ts 43/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 14.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Ovšem naproti výše uvedenému existuje i jiný názor na zrušení tohoto institutu, který zastává JUDr. Alena Tibitanzlová, Ph.D. a Mgr. Michaela Hlavatá, které zejména rozporují výše tvrzenou nadbytečnost možnosti přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení. Diferenci institutu přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení a institutu podmíněného propuštění podkládají systematickou trestního zákoníku. Zatímco ustanovení upravující podmíněné propuštění je upraveno v oddílu sedmém trestního zákoníku, přeměna trestu v domácí vězení byla upravena v oddílu pátém, hlavně páté nazvané *Ukládání a výkon jednotlivých trestů* trestního zákoníku. Z toho lze vyvodit, že trest domácího vězení je stále formou alternativního trestu způsobilého napravit pachatele, a to i pro ty případy, které nesplňují předpoklady pro podmíněné propuštění. Proto nelze opomíjet ani společenský význam institutu přeměny trestu odnětí svobody v trest domácího vězení, kdy odsouzený stále pocítuje výchovné působení trestu na jeho osobu, avšak nedochází k negativnímu působení spoluvězňů či prostředí věznice na jeho osobu. Tímto se zásadně zvyšuje šance na nápravu odsouzeného a jeho začlenění do běžného života.¹⁶⁴

Oba dva názory shledávám více než zajímavými. Ovšem bližší je mi názor ústavně právního výboru. I když mám pochopení pro protichůdný názor, a to zejména v pravděpodobných pozitivních pro odsouzeného a v lepším vlivu na jeho život, shledávám tuto předchozí právní úpravu skutečně přísnou. Důvodem je, že se ztotožňuji s názorem, kdy i odsouzený za zločin má teoretickou možnost být podmíněně propuštěn rovněž po polovině vykonaného trestu, samozřejmě za splnění daných podmínek a zároveň i při stanovení dohledu a přiměřených povinnostech či omezení, nemusí vykonávat další, byť příznivější trest.

6. Zpracování návrhu na podmíněného propuštění ve věznici

V této kapitole jsem shrnula průběh zpracování návrhu o podmíněném propuštění, jak jsem je pozorovala ve vazební věznici Pankrác v Praze, a doplnila jsem ji o zákonné zdroje a literaturu.

6.1. Důležité pojmy pro zpracování návrhu

---

¹⁶⁴ TIBITANZLOVÁ, A., HLAVATÁ, M., *Od 1.1.2022 již nelze přeměnit trest odnětí svobody v trest domácího vězení*, [online], [cit. 14.3.2023], dostupné na epravo.cz, ze dne 26.4.2022.

6.1.1. Obecně k nástroji SARPO

V první řadě je důležité zmínit, a to nejen pro podmíněné propuštění, nástroj souhrnné analýzy rizik a potřeb odsouzených (dále pro zjednodušení jen jako „SARPO“), který je součástí Vězeňského informačního systému. Jak ze samotného názvu vyplývá, v rámci nástroje SARPO je ihned po nástupu do výkonu trestu zpracována komplexní zpráva o odsouzeném. Na jejím zpracování se podílí vychovatel, speciální pedagog, sociální pracovník a psycholog. Je velmi důležité nástroj SARPO a samotnou komplexní zprávu odlišovat od psychologických diagnostických metod či od psychologických testů. Spíše se jedná o zhodnocení osobnosti odsouzeného a rizik, která v souvislosti s jeho osobou mohou nastat. Samotná komplexní zpráva je velmi důležitým základem pro následné vytvoření programu zacházení přímo na míru odsouzeného.¹⁶⁵

6.1.2. Faktory a aspekty života odsouzeného

V rámci nástroje SARPO se zjišťují následující faktory či případně různé aspekty života odsouzeného v minulosti při páchání trestné činnosti, ale i v přítomnosti při predikci chování odsouzeného ve výkonu trestu:

- ⇒ Prvními faktory jsou faktory statické, jejich zpracování provádí zejména vychovatel či speciální pedagog. Statické faktory se zaměřují na trestní minulost odsouzeného, a to včetně specifických rysů, jakými mohou být trestné činy se sexuálním, drogovým či násilným kontextem, na které je potřeba brát zvláštní zřetel. V rámci statických faktorů se rovněž hodnotí i způsobená újma a aktuální a ostatní trestná činnost.¹⁶⁶
- ⇒ Dalším aspektem nástroje SARPO je dotazník sebehodnocení, který odsouzený vyplňuje se speciálním pedagogem. V dotazníku odsouzený vysvětluje ze svého pohledu okolnosti trestného činu, tedy i jeho myšlenkové pochody, proč se takového činu dopustil.¹⁶⁷

---

¹⁶⁵ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 250-251.

¹⁶⁶ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 252.

¹⁶⁷ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 252.

- ⇒ Následně odsouzený spolu s psychologem absolvuje aspekt, který se nazývá riziko újmy. Jedná se o analýzu a rozbor dat týkajících se okolností či faktorů a motivů, které odsouzeného vedly ke spáchání specifické trestné činnosti. S ohledem na zjištění těchto skutečností se hodnotitel tedy psycholog zaměřuje na potenciální objekt újmy v budoucnosti.¹⁶⁸
- ⇒ Následují dynamické faktory, které s odsouzeným vypracovávají různí pracovníci vězeňské služby a které se dělí do 7 následujících podkategorií, a to: 1. bydlení, 2. zaměstnání, 3. finance, 4. rodina a sociální kontakty, 5. vzdělání a výchova, 6. závislosti a 7. osobnost a chování odsouzeného.¹⁶⁹ Podkategorie č. 1-4 zpracovává s odsouzeným sociální pracovník. Podkategorii č. 5 zpracovává speciální pedagog a č. 6-7 psycholog.¹⁷⁰ Výsledkem je popis jednotlivých atributů se zhodnocením míry rizik, jakožto i motivace odsouzeného s těmito riziky pracovat, což má za výsledek charakteristiku těchto osobních sfér odsouzeného a odhalení rizika případné budoucí recidivy.¹⁷¹
- ⇒ Následuje atribut, který se týká adaptace v nástupním oddíle, což je oddíl, ve kterém je odsouzený oddělený od ostatních odsouzených po nástupu do výkonu trestu odnětí svobody.¹⁷² Tento atribut zpracovává vychovatel a zhodnocuje, jak se odsouzený chová v nástupním oddílu k zaměstnancům vězeňské služby, ostatním odsouzeným a jak dodržuje pravidla výkonu trestu, se kterými je povinen se v nástupním oddíle seznámit. Zpravidla se jedná o obsah zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody a obsahem vnitřního řádu příslušné věznice.¹⁷³

Závěrem všichni hodnotitelé vydají doporučení, které obsahuje informace, jak s odsouzeným během výkonu trestu zacházet.

---

¹⁶⁸ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str.252.

¹⁶⁹ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 253.

¹⁷⁰ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 253.

¹⁷¹ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 254.

¹⁷² §8 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁷³ §8 odst. 2 písm. b. - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

6.1.3. Komplexní zpráva

Výsledným výstupem z nástroje SARPO je komplexní zpráva, kterou zpracovává speciální pedagog. Tato komplexní zpráva zahrnuje shrnutí výsledků všech rizik a potřeb odsouzeného, které během výše uvedených hodnotících procesů, tedy zpracování statických, dynamických faktorů a ostatních atributů, vzešly na povrch.¹⁷⁴ Co je komplexní zprávou definuje rovněž i zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, který stanoví:

„Komplexní zpráva je shrnutím výsledků psychologického, pedagogického, sociálního, případně lékařského posouzení, hodnocení rizik a potřeb a jiných dostupných materiálů k osobě odsouzeného; její obsah je důvěrný.“¹⁷⁵

Komplexní zpráva obsahuje základní část, jejímž obsahem je grafické přehledné znázornění rizik statických a dynamických faktorů a rizika újmy na stupnici 0-100, přičemž 100 znamená nejvyšší riziko. Dále obsahuje podrobně graficky znázorněné dynamické faktory a jejich jednotlivé atributy na stupnici 0-10, přičemž hodnota 10 znamená nejvyšší riziko. Posledním atributem základní části je sebehodnocení odsouzeného a rovněž grafická ukázka míry rizika.¹⁷⁶

Další částí komplexní zprávy je část rozšířená, ve které je uvedeno celkové slovní hodnocení, kterému se přezdívá sarpotext.¹⁷⁷

Výsledek hodnocení na základě všech sesbíraných dat může mít 3 formy. První formou je tzv. SARPO-M, tedy minimální, a to v případech, kdy je odsouzený ve výkonu trestu na maximálně půl roku, předpokládané riziko je nízké a předpokládá se nízká intenzita zacházení. Tato forma neobsahuje atributy jako riziko újmy a dotazník sebehodnocení.¹⁷⁸

Druhou formou je tzv. SARPO-Z, tedy základní, přičemž oproti první formě délka ve výkonu trestu odnětí svobody přesahuje půl roku. V této formě se neobjevuje atribut riziko újmy.¹⁷⁹

---

¹⁷⁴ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 254-255.

¹⁷⁵ §41 odst. 2 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁷⁶ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 254.

¹⁷⁷ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 255.

¹⁷⁸ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 255.

¹⁷⁹ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 255.

Poslední, a tedy třetí formou je tzv. SARPO-R, tedy rozšířené, které obsahuje všechny výše uvedené atributy a jedná se obecně o rizikovější odsouzené.¹⁸⁰

6.1.4. Program zacházení

Po zpracování komplexní zprávy je potřeba pro odsouzeného zpracovat program zacházení.¹⁸¹ Program zacházení stanovuje cíl působení na odsouzeného a jakým způsobem se s ním má zacházet.¹⁸² Cílem programu zacházení je minimalizovat rizika zjištěná a obsažená v komplexní zprávě a následná snaha předejít tak páchání trestné činnosti v budoucnu, tedy po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody nebo při podmíněném propuštění.¹⁸³

Program zacházení obsahuje několik atributů: Jedná se o aktivity pracovní, vzdělávací, speciálně výchovné, zájmové a o oblast utváření vnějších vztahů.¹⁸⁴ Zároveň se v programu zacházení objevuje i atribut cíl. Tedy to, čeho má odsouzený za dobu ve výkonu trestu dosáhnout. Cíl může zasahovat i do osobní či rodinné sféry odsouzeného.¹⁸⁵

Pracovními aktivitami v programu zacházení je zaměstnání, práce potřebná k zajištění každodenního provozu věznice (dle zákona č. 169/1999 Sb. se jedná o úklidovou a jinou činnost) a pracovní terapie.¹⁸⁶ V případě nepříznivého zdravotního stavu není odsouzený pracovně zařazen.

Atribut, který se týká vzdělávacích aktivit je možné vnímat ze dvou úhlů pohledu. Na jedné straně se ve věznicích objevují různé učební obory, jejichž úspěšné ukončení má za následek doklad o dosaženém vzdělání, a na straně druhé se jedná o různé vzdělávací kurzy.¹⁸⁷

Speciální výchovné aktivity mají za cíl sociální, speciální pedagogické, psychologické a terapeutické působení na odsouzeného.¹⁸⁸

---

¹⁸⁰ DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s, str. 255.

¹⁸¹ §41 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁸² §41 odst. 3 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁸³ §36 odst. 1 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁸⁴ §36 odst. 2 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁸⁵ Dle vlastního pozorování ve vazební věznici Pankrác.

¹⁸⁶ §36 odst. 3 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁸⁷ §36 odst. 4 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁸⁸ §36 odst. 5 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

Zájmové aktivity jsou různé ať už individuální či skupinové volnočasové aktivity, které rozvíjejí schopnosti, vědomosti a sociální dovednosti odsouzených vedené zaměstnanci vězeňské služby.¹⁸⁹ V praxi se může jednat o výuku jazyků, keramiku, malování, hudební výchovu či například posilovnu.

Oblast utváření vnějších vztahů se zaměřuje na udržení kontaktu odsouzeného s rodinou či příbuznými.

Po vytvoření programu zacházení je odsouzený předvolán před odborné zaměstnance, kteří jej s programem zacházení seznámí a přidělí mu vychovatele, který o něj bude pečovat.¹⁹⁰ Plnění programu zacházení se průběžně hodnotí.

6.2. Návrh na podmíněně propuštění a jeho zpracování

Návrh sepisuje odsouzený vlastní rukou. Jeho obsah záleží čistě na odsouzeném, jelikož zákon, vyhláška a ani vnitřní řád příslušné věznice nestanovují žádné podmínky co do formy návrhu nebo jeho obsahu. V praxi existují případy, kdy na správní oddělení příslušné věznice dojde návrh blanketní, jehož obsahem je pouze informace, že odsouzený chce být podmíněně propuštěn s uvedením svého jména a data narození.

Dle mého názoru se jedná o extrémnější případ, jelikož v průběhu mého pozorování se odsouzení ve většině případů snaží prokázat, že se polepšili, a do návrhu tuto skutečnost uvedou a rozeberou konkrétní aspekty toho, v čem se polepšili a proč by měli být podmíněně propuštěni. V návrhu odsouzený může zmínit, jak si v plnění programu zacházení vede, zda má ve výkonu trestu nějaké odměny, jestli je pracovně zařazen, v jaké diferenční skupině je atd.

Zároveň je i pro věznici žádoucí (není podmínkou), aby odsouzení k návrhu připojili přílohy. Nejčastějšími přílohami jsou potvrzení o zajištěném bydlení a zaměstnání, což je následně potřeba i pro jednání před soudem. Další přílohou může být i jakékoliv potvrzení o spolupráci se zájmovým sdružením občanů, připojení blízkých osob k návrhu nebo reálný plán na vyrovnání dluhů.

Ve chvíli, kdy má odsouzený návrh sepsaný, tak jej spolu s případnými přílohami musí vložit do obálky s razítkem věznice, kterou má možnost si v prostorách věznice kdykoliv vzít. Obálku vloží do k tomu určené schránky, kterou pravidelně kontroluje správní oddělení příslušné věznice, jenž návrh spolu

---

¹⁸⁹ §36 odst. 6 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

¹⁹⁰ §8 odst. 3 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

s přílohami naskenuje do elektronického systému spisové služby vězeňské služby (dále pro zjednodušení jako „ETŘ“, které se v prostředí věznic užívá častěji). Ve chvíli, kdy je návrh v ETŘ, má k ní přístup vychovatel či speciální pedagog, který následně vypracovává hodnocení, které slouží jako důležitý podklad pro rozhodnutí soudu. V ETŘ má speciální pedagog k dispozici rovněž i průběžná hodnocení, která probíhají jednou za čas, aby se zjistilo, jak si v průběhu výkonu trestu odsouzený v plnění programu zacházení vede. Všechny tyto průběžné poznatky využije speciální pedagog při vypracování hodnocení pro podmíněné propuštění.

6.2.1. Obsah hodnocení k podmíněnému propuštění

Každá věznice může své hodnocení vypracovávat v některých ohledech odlišně s ohledem na to, co požaduje příslušný soud. Dle vlastního pozorování se domnívám, že v hlavních aspektech hodnocení se samotné zpracování věznicí nijak zvlášť neliší.

Hodnocení je plné různých obecných či základních údajů a informací, jako jsou spisová značka pro věznici, identifikace odsouzeného, tedy uvedení jména, příjmení a data narození a zároveň i trvalého pobytu evidovaného před výkonem trestu odnětí svobody. Trvalý pobyt může mít odsouzený nahlášen i na adrese úřadu obce s rozšířenou působností. Dalším obecným údajem je označení času, kdy byl návrh podán, označení lhůty návrhu a hodnocení k odeslání okresnímu soudu. Lhůta pro podání návrhu ze strany věznice činí maximálně 10 pracovních dní, přičemž k návrhu odsouzeného je potřeba přiložit vyhodnocení průběhu a účinnosti programu zacházení s odsouzeným a stanovisko ředitele věznice.¹⁹¹ Což je jedna z dalších změn novely zákona č. 220/2021 Sb.

Další informací, jež je v hodnocení uvedena, je výkon trestu v jiné věznici, případně ve vazbě či například i v jiném státě, kdy se pouze velmi stručně uvede, jak se v předchozích věznicích odsouzený choval, případně zda byl kázeňsky trestán. Rovněž je zmíněn předchozí program zacházení, zda byl průběžně aktualizován, jaká doporučení obsahoval a jak si s plněním programu zacházení odsouzený vedl. Následně se uvede, od kdy je ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici, která hodnocení pro podmíněná propuštění zpracovává. Uvede se, zda je

---

¹⁹¹ §73 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

ve výkonu trestu poprvé nebo případně po kolikáté i počet záznamů v trestním rejstříku.

V hodnocení se rovněž uvádí, zda je odsouzený pracovně zařazen a pokud není, zda vůbec pracovně zařazen mohl být. V případě, kdy pracovně zařazen byl, uvede se název pracoviště a jak je vedoucím pracoviště hodnocen. V pozitivnějších případech může rovněž vedoucí pracoviště navrhnout za vzorné chování a pracovní morálku udělení odměny (nikoliv pracovní odměny, ale odměny za chování odsouzeného), což je v hodnocení také uvedeno.

Následuje atribut plnění vzdělávacích aktivit stanovených programem zacházení. Může se jednat například o studium jazyků či studium právního minima. Rovněž se zde uvádí, jaké má odsouzený zájmové aktivity, což bývá velmi různorodé s ohledem na věznic, kde je výkon trestu vykonáván. V neposlední řadě se zmiňuje, zda odsouzený navázal kontakt s nějakým zájmovým sdružením občanů, v hodnocení se dle mých informací uvádí pouze ta zájmová sdružení občanů, která přímo s věznicí spolupracují. Pokud odsouzený navázal kontakt s nějakým dalším zájmovým sdružením občanů, které s příslušnou věznicí nespolečně pracuje, je žádoucí, aby toto bylo jednou z příloh jeho návrhu na podmíněné propuštění. V závěru konstatování plnění či neplnění programu zacházení se uvede, zda a jak často udržuje kontakt s rodinnými příslušníky, popřípadě s jakými a zda lze celkově považovat program zacházení za řádně plněný či nikoliv.

Po zhodnocení programu zacházení následuje zhodnocení chování odsouzeného vůči zaměstnancům vězeňské služby a ostatním odsouzeným, zda je konfliktní či nikoliv a zda si ve svých věcech udržuje pořádek.

Další informací je diferenční skupina, tedy v jaké skupině se odsouzený nachází. Největší úspěšnost pro podmíněné propuštění má 1. diferenční skupina. Zároveň se uvede, v jakém typu věznice a s jakým stupněm zabezpečení odsouzený svůj trest vykonává. Věznice se dělí na dva typy, a to s ostrahou a zvýšenou ostrahou.¹⁹² Stupeň zabezpečení se rozděluje na nízký, střední a vysoký.¹⁹³

Následně se uvádí počet případných odměn s uvedením, o jakou konkrétní odměnu se jednalo, tedy odměny stanovené taxativním výčtem ustanovením §45 odst. 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. I přes skutečnost, že jednotlivé typy odměn jsou společně obsaženy ve výše uvedeném taxativním

---

¹⁹² §8 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁹³ §12a - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

výčtu, nelze jejich přínos považovat za stejně rovný. Je zřejmé, že k dosažení odměny ve formě pochvaly je zapotřebí nižšího úsilí ze strany odsouzeného, než je tomu v případě přerušení výkonu trestu, které je vnímáno jako odměna největší, jelikož je možné, aby byl odsouzenému výkon trestu přerušen až na 20 dní za kalendářní rok, přičemž doba přerušení se do výkonu trestu počítá.¹⁹⁴ Stejným způsobem se uvádí i kázeňské tresty. Rovněž je možné posuzovat závažnost kázeňského přestupku podle druhu trestu, který za něj lze uložit, obdobně jako u odměn.

Další informací je počet testování na přítomnost omamných a psychotropních látek v organizmu a s jakým výsledkem, tedy pozitivním, či negativním. Byť se to zdá nemožné, nelegální přístup odsouzeného k omamným či psychotropním látkám ve věznici je reálným problémem. Odsouzený se k takovýmto látkám může dostat na pracovišti nebo i jiným způsobem.

Ve věznicích probíhají různá dotazníková šetření osobnosti odsouzeného ať už v rámci nástroje SARPO při nástupu do výkonu trestu nebo průběžně. V hodnocení se uvede krátké shrnutí toho, jak odsouzený vnímá své okolí, zda se nějakým způsobem výrazně prosazuje, jaká jeho osobnost je, jestli je schopen předvídat důsledky svého jednání, zda případný následek vnímá emotivně či nikoliv a k čemu to může vést.

Následuje shrnutí finančních pohledávek vůči vězeňské službě či ostatním subjektům a zda tyto pohledávky jsou právě například z pracovních odměn pravidelně hrazeny či nikoliv.

V poslední řadě se uvede, zda je svobodný, rozvedený nebo ženatý, kolik má dětí a případně jak s nimi udržuje kontakt. Uvede se, zda odsouzený prokazatelně doložil potvrzení o bydlení a zaměstnání v případě podmíněného propuštění.

Na konci vlastního textu samotného hodnocení se shrne, jestli byl program zacházení plněn úspěšně, jestli byl dosavadní výkon trestu bezproblémový či nikoliv s uvedením případných rizikových faktorů, které by v případě podmíněného propuštění na svobodě mohly nastat. Na závěr se uvede se, zda je vůči odsouzenému ke dni vyhotovení hodnocení vedeno nějaké další probíhající trestní stíhání.

K tomuto hodnocení se sám odsouzený může vyjádřit v kolonce souhlasím/nesouhlasím uvedené v závěru. Pokud s hodnocením nesouhlasí, může

---

¹⁹⁴ §56 odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

v následující kolonce „*Připomínky*“ uvést, s čím v hodnocení nesouhlasí. Tato část má sloužit připomínkám věcným, tedy pokud by nebyly správně sepsány identifikační údaje odsouzeného, počet záznamů v rejstříku trestů nebo například počet odměn. Není výjimkou, kdy tyto „administrativní“ informace jsou správné, ale odsouzený nesouhlasí se samotným hodnocením. Jedná se například o situaci, kdy odsouzený není z pozice vězeňské služby vnímán až tak kladně, jelikož si své povinnosti neplní, případně neplní ani samotný program zacházení, a přesto očekává, že jeho hodnocení bude značně pozitivnějším, než patrně může být. Tuto část hodnocení vnímám více než kladně, a to ze dvou důvodů. Prvním důvodem je samotné vyjádření odsouzeného a možnost předejít například chybné identifikaci jeho osoby a zároveň jeho možnost se s hodnocením seznámit. Druhým a z mého pohledu důležitějším důvodem je, že hodnocení považuji za velmi objektivní. Sice je dána možnost vyjádřit se a upravit výše zmíněné administrativní nedostatky, ale zároveň odsouzenému není umožněno zasáhnout do samotného hodnocení. Pod tuto část se odsouzený spolu s uvedením data podepíše.

Důležitou součástí práva odsouzeného se k hodnocení vyjádřit je i možnost ať už v průběhu výkonu trestu nebo před samotným návrhem na podmíněné propuštění účastnit se sezení se speciálním pedagogem, který odsouzenému shrne všechna průběžná hodnocení a případně mu má možnost poradit, jaké aspekty svého chování může zlepšit, aby hodnocení bylo ještě lepším, což by mohlo mít za následek úspěšné podmíněné propuštění.

Úplným závěrem je vyjádření odborné komise k hodnocení odsouzeného, zda s návrhem souhlasí nebo nesouhlasí. Odborná komise je složena z vychovatele, sociálního pracovníka, psychologa, speciálního pedagoga, vedoucího oddělení správního a vedoucího oddělení výkonu trestu.¹⁹⁵ U každého člena komise je uvedeno jeho jméno a prostor pro jeho podpis.

V okamžiku, kdy je hodnocení zpracované a odsouzený jej viděl, je návrh na podmíněné propuštění spolu s hodnocením předložen řediteli věznice, který k tomu vydá své stanovisko, které může být kladné, záporné nebo neutrální. Nejčastěji vydávaným stanoviskem je dle mých poznatků stanovisko neutrální. Zvýšená četnost vydávání neutrálních stanovisek pramení z toho, že vydáním neutrálního stanoviska ponechá ředitel věznice největší prostor pro samotné posouzení soudu, zda je odsouzený schopen vést řádný život. Kladná stanoviska

---

¹⁹⁵ §12 b odst. 1 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

jsou dle mých poznatků také velmi častá. V případě záporných stanovisek může nastat pro odsouzeného zásadní problém z toho důvodu, že postup, kdy se návrh na podmíněné propuštění spolu s hodnocením a stanoviskem zašle soudu, se v tomto případě neuplatní a návrh se odsouzenému vrátí.¹⁹⁶

Zároveň je možné, aby se ředitel k návrhu odsouzeného na podmíněné propuštění připojil, což může mít za následek postup dle §331 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, který stanoví:

„Navrhne-li podmíněné propuštění ředitel věznice, v níž odsouzený vykonává trest, nebo se k takovému návrhu připojí, může rozhodnutí o tom, že se odsouzený podmíněně propouští, učinit se souhlasem státního zástupce též předseda senátu mimo veřejné zasedání.“¹⁹⁷

Obecně se domnívám, že ve veškerých aspektech je hodnocení odsouzeného i stanovisko ředitele velmi objektivní. O samotném hodnocení lze říci, že se snaží analyzovat minulost, diagnostikovat přítomnost a predikovat budoucnost odsouzeného, přičemž zároveň sleduje jak klady tak i zápory odsouzeného. Stanovisko ředitele si troufám říci je rovněž velmi objektivní, jelikož je založeno na průběžném sledování chování odsouzeného. Mantinely pro postup při hodnocení odsouzených zaměstnanci veřejné služby stanovuje Metodický list ředitele odboru výkonu vazby a trestu z roku 2007, který dle názorů, jež jsem mohla slyšet, by bylo přínosné aktualizovat.

Zpracování návrhu po novele zákona č. 220/2021 Sb. probíhá až na některé výjimky stejně, tedy co do zpracování hodnocení a stanoviska ředitele věznice, pouze s rozdílem, že dříve samotnou žádost zasílal odsouzený sám.

6.2.2. Vrácení návrhu na podmíněné propuštění odsouzenému

Vrácení návrhu na podmíněné propuštění je možné pouze ve dvou situacích. První je situace z předchozí kapitoly, kdy ředitel nepřipojí kladné stanovisko. Druhou situací je, že odsouzenému neuplynula potřebná doba ve výkonu trestu pro podmíněné propuštění. Podrobněji k potřebná doba pro podmíněné propuštění viz kapitola *Podmínky pro podmíněné propuštění*. Pokud speciální pedagog či vychovatel při zpracování hodnocení zjistí, že potřebná doba ve výkonu trestu

---

¹⁹⁶ §73 odst. 2 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁹⁷ §331 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

neuplynula, odsouzeného na tuto skutečnost upozorní. Pokud odsouzený na podání návrhu stále trvá, zašle věznice do 5 pracovních dnů jeho návrh okresnímu soudu, v jehož obvodu se věznice nachází, a to bez hodnocení a stanoviska ředitele věznice.¹⁹⁸ Což má za následek postup dle §333 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, zamítnutí návrhu z důvodu, že dosud neuplynula zákonná lhůta pro podmíněné propuštění. Zamítnout může takovýto návrh předseda senátu mimo veřejné zasedání.¹⁹⁹

7. Popis institutu podmíněného propuštění s ohledem na návštěvu věznice

7.1. Obecně k řízení o podmíněném propuštění

Rozhodnutí o podmíněném propuštění probíhá formou veřejného zasedání, které je jedním z typů zasedání soudu, jež slouží k projednávání a rozhodování otázek, které se velmi blíží otázkám viny a trestu.²⁰⁰ Existuje několik možností, jak veřejné zasedání o podmíněném propuštění může probíhat:

- ⇒ řízení v prostorách soudu,
- ⇒ videokonferenční řízení,
- ⇒ řízení v prostorách věznice.

7.2. Řízení o podmíněném propuštění v prostorách soudu

V první řadě se jedná o situaci, kdy samotné veřejné zasedání probíhá v prostorách příslušného soudu, ke kterému je odsouzený eskortován ozbrojenými příslušníky vězeňské služby. Odsouzený má možnost si s sebou vzít přiměřené množství potravin, korespondenci a dokumenty potřebné k soudnímu projednání a léky.²⁰¹ Řízení probíhá obdobně, jako třetí typ řízení, který je uveden níže. Jde o nejvíce užívanou formu řízení o podmíněném propuštění.

7.3. Řízení o podmíněném propuštění skrze videokonferenční zařízení

---

¹⁹⁸ §73 odst. 3 - Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁹⁹ §333 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁰⁰ JELÍNEK, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní. 6. vydání.* Praha: Leges, 2021, 942 s., str. 652.

²⁰¹ Čl. 3 - Vnitřní řád pro odsouzené – věznice Bělušice, [online], [cit. 1.3.2023], dostupné na: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/belusice/ostatni/vrv-od-01102020.pdf>.

Druhým případem jsou veřejná zasedání probíhající skrze videokonferenci. Takovýto průběh umožňuje sám trestní řád v §52, který říká:

„Je-li to potřebné pro ochranu práv osob, zejména s ohledem na jejich věk nebo zdravotní stav, nebo vyžadují-li to bezpečnostní anebo jiné závažné důvody, lze při provádění úkonů trestního řízení využívat technické zařízení pro přenos obrazu a zvuku (dále jen „videokonferenční zařízení“), umožňuje-li to povaha těchto úkonů a je-li to technicky možné.“²⁰²

Provádění výslechů skrze videokonferenci umožňuje trestný řád.²⁰³ Takto vyslechnout lze obviněného (nejen v této problematice se jedná o legislativní zkratku a může se to dotýkat rovněž obžalovaného, tak odsouzeného), dále svědky nebo další osoby, jako je například znalec.²⁰⁴

V případě výslechů v takovémto typu veřejného zasedání je potřeba brát zásadní zřetel na prokázání totožnosti odsouzeného, kterou zpravidla ověřuje soud skrze zaměstnance věznice.²⁰⁵ Zásadní rozdíl oproti výslechům probíhajícím osobně je možné spatřovat v tom, že kdykoliv v průběhu výslechu je možné vznést námitky proti kvalitě obrazového a zvukového přenosu.²⁰⁶

Videokonference v soudnictví (nejen co se týká podmíněného propuštění) se začaly více využívat během pandemie Covid-19, kdy byla ztížena možnost osobního jednání při soudních řízeních. Videokonference přináší zrychlení a zefektivnění řízení, a proto je i dnes hojně využívána.

Například Okresní soud v Lounech využívá videokonferenci při řízení o podmíněném propuštění v případě odsouzených, kteří vykonávají trest odnětí svobody ve věznici Drahonice. Jedná se o ryze ženskou věznici, která se od Okresního soudu v Lounech nachází ve značné vzdálenosti. Proto je efektivnější a hospodárnější provést řízení tímto způsobem.

Zároveň má videokonference i svá negativa. Dříve se jednalo o horší spojení, což se postupem času zlepšilo a ustálilo. Zásadním problémem v dnešní době je, že věznice mají ve většině případů pouze jednu videokonferenční místnost. Proto je v nich z časového hlediska plánování veřejných zasedání v některých případech velmi obtížné.

---

²⁰² §52a - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁰³ §111a – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁰⁴ §111a odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁰⁵ §111a odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁰⁶ §111a odst. 5 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

Řízení prostřednictvím videokonference probíhají obdobně jako veřejná zasedání konaná v prostorách soudu nebo v jednacích soudních síních umístěných ve věznicích s rozdílem, že při videokonferenci je přítomen zaměstnanec věznice, který technické spojení zabezpečuje, a vždy se musí pořizovat zvukový záznam.²⁰⁷

Závěrem je tato možnost hodnocena velmi kladně, ovšem videokonferencí nelze nahradit osobní kontakt s odsouzenými.²⁰⁸

7.4. Podmíněné propuštění probíhající v prostorách věznice

Třetím typem je podmíněné propuštění probíhající v prostorách věznice, kterému se budu dále blíže věnovat.

Tato podkapitola je shrnutím průběhu podmíněného propuštění, jaké jsem měla možnost vidět ve věznici Plzeň – Bory s Okresním soudem Plzeň - město, doplněna o zákonné zdroje a literaturu.

O podmíněném propuštění rozhodují zpravidla okresní soudy, v jejichž obvodu se nachází samotná věznice. A to i v případě, kdy o nepodmíněném trestu odnětí svobody dříve rozhodoval soud krajský, jakožto soud prvního stupně.²⁰⁹

Konat soudní jednání mimo soudní budovu umožňuje vyhláška Ministerstva spravedlnosti, která stanoví, že je možné některý úkon soudu vykonat mimo pracoviště soudu, a to v budově státního orgánu (kterým je i vězeňská služba) po dohodě s jeho vedoucím (v tomto případě s ředitelem věznice).²¹⁰

Nejprve je potřeba soudce, státního zástupce, zapisovatele a tzv. soudce z lidu (přisedící) přepravit do prostor věznice, kde se řízení koná. O jejich přepravu se stará vězeňská služba, která je přepraví svým služebním vozidlem, které je charakteristicky bílé s fialovým pruhem po jeho obvodových stranách.²¹¹

Po přepravě se tyto osoby přemístí do jednací soudní síně, která je přímo ve věznici. Náležitosti, které má jednací soudní síň splňovat, jako například, že

---

²⁰⁷ KRÁL, V., §55b, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 24.2.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁰⁸ Dle vlastního pozorování při návštěvě podmíněných propuštění skrze videokonferenci s Okresním soudem v Lounech.

²⁰⁹ §320 odst. 2 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²¹⁰ §2 - Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.

²¹¹ §16 - Vyhláška č. 166/2014 Sb., kterou se stanoví vnější označení příslušníka Vězeňské služby České republiky, prokazování příslušnosti k Vězeňské službě České republiky a zvláštní barevné provedení a označení služebních vozidel.

v jednací soudní síni musí být na čelní stěně umístěn státní znak, jsou upraveny vnitřním a kancelářským řádem pro okresní, krajské a vrchní soudy.²¹² V jednací síni je dále přítomen ještě vězeňský vychovatel. Vychovatel je jedním ze zaměstnanců vězeňské služby, kterému má být svěřeno nanejvýš 20 odsouzených.²¹³ Ovšem v praxi tomu tak bohužel není, a to díky nedostatku pracovníků vězeňské služby.²¹⁴

Samotné řízení o podmíněném propuštění se koná ve veřejném zasedání,²¹⁵ v jehož rámci rozhoduje buď samosoudce nebo senát. Senát je složen z předsedy senátu (soudce z povolání) a ze dvou přísedících (soudců z lidu).²¹⁶ Zpravidla o podmíněném propuštění rozhoduje takové složení soudu, tedy senát nebo samosoudce²¹⁷ (dále pro zjednodušení jako „soud“), které rozhodovalo o řízení v prvním stupni.²¹⁸ Proto se k podmíněnému propuštění přepravují i přísedící. Během samotného dopoledne, kdy se projednává několik návrhů na podmíněné propuštění za sebou, nejsou vždy přítomni na samotném veřejném zasedání, ale vyčkávají, až budou k rozhodování potřeba.

Na počátku samotného veřejného zasedání vychovatel předloží soudu spis odsouzeného, který obsahuje identifikační údaje odsouzeného, různá hodnocení odsouzeného, ať už pozitivní (odměny) či negativní (kázeňské tresty) a obecné shrnutí, jak si během výkonu trestu při plnění programu zacházení vedl.

Následně vychovatel z přilehlé místnosti odsouzeného předvolá do soudní síně. Odsouzený předstoupí před soud. Ověření jeho totožnosti dále není potřeba, jelikož samotná totožnost je ověřena vychovatelem, ale soud se může odsouzeného dotázat, aby soudu sdělil jméno a datum narození. V případě, že má odsouzený svého zvoleného obhájce, jeho totožnost se ověří dle průkazu České advokátní komory.²¹⁹

Následně soud informuje odsouzeného o tom, že soudu došel jeho podaný návrh na podmíněné propuštění, a dotáže se ho, zda na tomto návrhu trvá či nikoliv. I když se to může zdát nepravděpodobné, tak zpětvzetí návrhu na podmíněné

---

²¹² Příloha 11 - Instrukce č. 505/2001-Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

²¹³ §2 odst. 2 - Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

²¹⁴ Dle rozhovoru s vychovatelem a speciálním pedagogem věznice Pankrác.

²¹⁵ 331 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²¹⁶ §35 odst. 2 - Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

²¹⁷ §314a odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²¹⁸ §320 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²¹⁹ § 5d odst. 2 - Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii.

propuštění, i po novele zákona č. 220/2021 Sb., není tak ojedinělé, jak by se na první pohled mohlo zdát. Právě při mé návštěvě jsem zažila situaci, kdy pozitivním vlivem vychovatele jeden z odsouzených vzal svůj návrh zpět, aby ještě do konce trvání nepodmíněného trestu odnětí svobody stihl „toxičku“²²⁰, což je vězeňské odvykací oddělení na návykových látkách.

Před novelou zákona č. 220/2021 Sb. se velmi často stávalo, že pokud se odsouzený žádající o podmíněné propuštění dozvěděl, že samotné řízení povede soudce, u kterého řízení nedopadne ve většině případů pozitivním verdiktem, tak vzal svou žádost zpět a ve velmi krátkém časovém úseku ji podal znovu v naději, že o jeho podmíněném propuštění bude rozhodovat jiný soudce.²²¹

Pokud odsouzený na návrhu trvá, řízení pokračuje. Soud oznámí čas zahájení řízení a kdo je přítomen. Přítomnost členů je dána zákonem. Konkrétně musí být přítomni všichni členové senátu a zapisovatel.²²² Přítomnost obhájce není nutná, pokud se nejedná o nutnou obhajobu.²²³ Pokyn obecné povahy Nejvyššího státního zástupce stanoví, že v případě řízení o podmíněném propuštění je povinná i účast státního zástupce.²²⁴ Státní zástupce a obhájce budou o konání řízení vyrozuměni.²²⁵ Obhájce bude přítomen pouze v případě, že si jej odsouzený zvolí. I ve veřejném zasedání existují případy nutné obhajoby. Nutná obhajoba přichází v úvahu za situace, kdy má odsouzený omezenou svéprávnost nebo jsou-li pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit. Existuje i případ, kdy je odsouzený ve vazbě, ale to není pro tuto problematiku stěžejní.²²⁶ Dále je přítomen odsouzený, jehož přítomnost je nutná, jelikož dle ustanovení §333 odst. 2 trestního řádu musí být vyslechnut, což neznamená, že by nemohl využít svého práva nevypovídat. Odsouzený musí být řádně předvolán, aby mu byla dána možnost uplatnění jeho práva na projednání věci v jeho přítomnosti.²²⁷ Dále je zpravidla přítomen rovněž pracovník vězeňské služby, a to vychovatel. Jelikož se jedná o veřejné zasedání,

---

²²⁰ *Jedná se o slangový výraz užívaný ve vězeňském prostředí.*

²²¹ Dle rozhovoru s Okresním soudem Pardubice.

²²² § 234 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²²³ § 234 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²²⁴ Čl. 111 - Pokyn obecné povahy Nejvyššího státního zástupce č. 9/2019, ze dne 3.9.2019, o postupu státních zástupců v trestním řízení.

²²⁵ §233 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²²⁶ §36a - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²²⁷ KOUŘIL, I., §234, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 19.2.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

může být veřejnost přítomna, proto soud informuje o tom, zda je veřejnost přítomna a případně kolik osob se v ní nachází.

V případě, že nebude pořizován zvukový záznam je nutné, aby o tomto vydal předseda senátu usnesení, proti němuž není přípustná stížnost. Z §55b vyplývá, že pokud předseda senátu nerozhodne, že z důležitých důvodů nebude pořizován zvukový záznam, musí být pořizován vždy.²²⁸ Byť je v tomto ustanovení zmíněno hlavní líčení a ne veřejné zasedání, platí to na veřejné zasedání obdobně. Je nutné, aby předseda senátu zdůvodnil, proč zvukový záznam pořizován nebude. Může se jednat například o situaci, kdy není dispozici potřebné záznamové zařízení nebo jako v případě mého pozorování nepřítomnost vyšší soudní úřednice.²²⁹

V další fázi řízení o podmíněném propuštění soud přejde k výslechu odsouzeného²³⁰ a poučí jej o jeho právu odmítnout vypovídat a položí mu otázku, zda je ochoten vypovídat či nikoliv. Odsouzený má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, ovšem není jeho povinností vypovídat.²³¹ Ustanovení týkající se těchto práv uvádí osobu obviněného, je však potřeba toto ustanovení vykládat v souvislosti s §12 odst. 7, který stanoví:

„Pokud z povahy věci nevyplývá něco jiného, rozumí se obviněným též obžalovaný a odsouzený.“²³²

Právo odmítnout vypovídat není dáno pouze trestním řádem, ale rovněž Listinou základních práv a svobod, která stanoví:

„Obviněný má právo odepřít výpověď; tohoto práva nesmí být žádným způsobem zbaven.“²³³

Při mých pozorováních byla většina odsouzených ochotna vypovídat vedena snahou prokázat soudu svou nápravu.

V rámci výslechu je soud oprávněn dotazovat se odsouzeného na jeho osobní, rodinné a jiné poměry, ale také na předchozí tresty.²³⁴ Jako v předchozím

---

²²⁸ §55b - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²²⁹ KRÁL, V., §55b, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 19.2.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²³⁰ §333 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²³¹ §33 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²³² §12 odst. 7 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²³³ §40 odst. 4 - Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

²³⁴ §92 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

případě se i v tomto ustanovení objevuje „obviněný“, ale jak již bylo uvedeno, je potřeba jej vykládat v souvislosti s §12 odst. 7 trestního řádu.

Soud položí odsouzenému sérii otázek. V první řadě se ptá, o jaké trestné činy, za které odsouzený dostal nepodmíněný trest odnětí svobody, se jednalo. Pokud odsouzený neuvede všechny trestné činy, tak jej dle spisového materiálu předseda senátu doplní.

Zároveň se soud dotáže, zda odsouzený uznává vinu za tyto trestné činy a požádá ho o zdůvodnění, co ho k trestné činnosti vedlo. Důvody mohou být různorodé. Z mého pozorování vyplynulo, že ve většině případů žádali o podmíněné propuštění odsouzení za trestný čin krádeže, případně loupeže a velmi častým důvodem byla finanční tíseň či obstarávání finančních prostředků ke koupi různých návykových látek, zpravidla pervitinu.

Následně je odsouzenému položena otázka, zda je proti němu vedeno nějaké další trestní řízení. V mnoha případech tomu tak není, vyskytují se ale i případy, kdy sice odsouzení žádají o podmíněné propuštění a snaží se prokázat, že se polepšili, ovšem zároveň se proti nim vede další trestní řízení, a to mnohdy pro obdobnou trestnou činnost. V tomto případě, dle mého názoru, velmi těžké polepšení prokázat.

Také se v některých případech stává, že odsouzený nepodmíněný trest odnětí svobody například v trvání 10 měsíců vykoná, ale potom, co je propuštěn je mu dán souhrnný trest odnětí svobody v trvání 13 měsíců, tak si na svobodě požádá o podmíněné propuštění u soudu, v jehož obvodu byl trest vykonáván.²³⁵

V další sérii otázek se soud zaměřuje na život odsouzeného ve vězení, sleduje, v jaké je diferenční skupině, zda a jaké odměny či tresty odsouzený ve věznicích dostal, byl-li ve výkonu trestu byl pracovně zařazen a zda a jak splácí své dluhy (kupříkladu dluh na výživném).

V neposlední řadě otázky soudu směřují na vztah odsouzeného k návykovým látkám, zejména k velmi častému pervitinu, ale i k alkoholu.

Většinou se v této fázi řízení snažili odsouzení vysvětlit, že byli v tíživé situaci, případně pod nepříznivým vlivem okolí apod. Zároveň velmi často uváděli, jak se snažili situaci napravit, či zda tato náprava stále trvá (v případě náhrady majetkové či nemajetkové újmy nebo dluhu na výživném).

---

²³⁵ Dle rozhovoru s Okresním soudem Louny.

Závěrem soud zjišťuje, zda má odsouzený zajištěné zaměstnání a bydlení v případě podmíněného propuštění, zda mu při vedení řádného života pomůže občanské sdružení, které mu může ubytování a zaměstnání pomoci zajistit a převzít i právní záruku dovršení jeho nápravy.²³⁶

Po zjištění výše uvedených okolností má možnost státní zástupce případně i obhájce pokládat otázky. Státní zástupce zpravidla pokládá otázky, kterými se ujistí ve svém názoru na podmíněné propuštění odsouzeného. Může se jednat například o bližší informace o zaměstnání, které by odsouzený v případě podmíněného propuštění vykonával, jako například i otázku týkající se výše případného platu, a to z toho důvodu, aby bylo prokazatelné, zda by byl odsouzený schopný s takovýmto platem splácet své dluhy. Velmi častou je otázka na bližší informace týkající se případného ubytování odsouzeného. Pokud by byl podmíněně propuštěn do rodinného prostředí, kde má dobré vztahy, které udržuje i během pobytu ve věznici, je to pro odsouzeného lepší možností, jelikož existuje větší šance, že se zdrží trestné činnosti. Obhájce se z mého pozorování snaží pokládat takové otázky, aby bylo co nejvíce patrné, že se obviněný polepšil a je schopen vést řádný život.

Po zodpovězení všech otázek prohlásí soud výslech za skončený a informuje o listinných důkazech, které má k dispozici. Může se jednat například o předchozí rozsudky a předchozí návrhy o podmíněné propuštění, ale i o přílohy, které odsouzený přiložil k návrhu, což může být například čestné prohlášení člena rodiny o poskytnutí bydlení, potvrzení o zaměstnání v případě podmíněného propuštění, tak i jakýkoliv jiný doklad, který odsouzený uzná za vhodný, že by mu mohl k úspěšnému podmíněnému propuštění pomoci.

V případě, že žádná ze stran nemá další návrhy k doplnění dokazování, prohlásí soud dokazování za skončené a přejde ke konečným návrhům.²³⁷ Jako první pronese konečný návrh státní zástupce. Ten zmíní důležité aspekty svého postoje, zda odsouzeného podmíněně propustit či nikoliv, a vznesou soudu návrh, zda by jej propustil, případně doporučí výši zkušební doby, stanovení dohledu nebo přiměřená omezení a povinnosti. V případě, kdy se k návrhu odsouzeného připojil ředitel věznice, zaměstnanec vězeňské služby přednese konečný návrh za stranu věznice. Odsouzený má možnost po konečném návrhu státního zástupce (případně věznice) přednést i ten svůj, tedy z pravidla zdůraznit, proč si myslí, že má být

---

²³⁶ §331 odst. 4 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²³⁷ §235 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

podmíněně propuštěn, a většinou i zmínit, že se polepšil a že bude vést řádný život. Své závěrečné řeči nemusí využít.²³⁸

V případě, že řízení proběhne v senátu, odebere se senát k poradě a státní zástupce, odsouzený, vězeňský vychovatel a případně i veřejnost jsou na okamžik vykázáni mimo jednací síň soudu. O poradě senátu je nutné sepsat protokol. Existuje i varianta, kdy se senát poradí tzv. tichou poradou, aniž by musel vykázat přítomné osoby z jednací síně.²³⁹ Pokud rozhoduje pouze samosoudce není porady potřeba.

Následně mohou nastat 3 procesní situace:

- ⇒ zamítnutí návrhu
- ⇒ vyhovění návrhu
- ⇒ odročení jednání

Při zamítnutí návrhu na podmíněné propuštění soud své rozhodnutí následně zdůvodní. Může se jednat o nedostatečné prokázání polepšení, přičemž předseda senátu odsouzenému navrhne, co udělat proto, aby šance odsouzeného na podmíněné propuštění byly v budoucnu vyšší. Například může jít o situace, kdy odsouzený spáchal trestnou činnost v souvislosti s užíváním návykových látek, a doporučí mu, aby podstoupil „toxičku“²⁴⁰, tedy vězeňské odvykací oddělení na návykových látkách. Další situací může být, že odsouzený se nachází ve 2. diferenční skupině a nejedná se o krátkodobý trest, tak mu předseda senátu doporučí, aby se snažil dostat do 1. diferenční skupiny a případně získal nějaké odměny. Proti usnesení, kdy soud nevyhověl návrhu na podmíněné propuštění je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Stížnost je možné podat do 3 dnů od oznámení usnesení.²⁴¹ Je možné, aby ji podal ihned, a to prostřednictvím okresního soudu, který rozhodoval o podmíněném propuštění nebo si lhůtu ponechal a podat stížnost později. Zároveň není podmínkou stížnost podat, a proto se ji může vysloveně vzdát.²⁴²

Pokud soud návrhu odsouzeného vyhoví, je tento odsouzený za přiměřených podmínek a zkušební doby propuštěn na svobodu. Zkušební doba může být

---

²³⁸ §235 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²³⁹ §58 odst. 5 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁴⁰ *Jedná se o slangový výraz užívaný ve vězeňském prostředí.*

²⁴¹ §143 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁴² §144 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

stanovena u přečinů až na 3 roky a u zločinů na 1-7 let.²⁴³ Zároveň je možné nad pachatelem vyslovit dohled, což se dle mého pozorování děje v případě úspěšných návrhů o podmíněné propuštění velmi často.²⁴⁴ Rovněž se odsouzenému mohou uložit přiměřená omezení či povinnosti směřující k tomu, aby vedl řádný život.²⁴⁵ Přiměřená omezení či povinnosti se stanovují dle §48 odst. 4 trestního zákoníku. Dle mého pozorování bylo nejčastějším omezením zdržení se užívání návykových látek a podrobení se případnému testování na ně ze strany probačního úředníka a povinností hrazení dlužného výživného či jiné dlužné částky. Zároveň novelou zákona č. 220/2021 Sb. je možné, aby v průběhu zkušební doby, pokud podmíněně propuštěný vede řádný život a plněním svých povinností prokázal polepšení, aby soud přiměřené omezení či povinnost zrušil, pokud již sledovat a kontrolovat chování podmíněně propuštěného není nutné.²⁴⁶ Více ke zkušební době, přiměřeným omezením a povinnostem nebo dohledu viz kapitola *Zkušební doba podmíněného propuštění*.

Třetí situací, jakou může řízení o podmíněné propuštění skončit, je odročení²⁴⁷. Z výsledků mého pozorování se tak děje v situaci, kdy například odsouzený by patrně splňoval podmínky pro podmíněné propuštění, ovšem nemá zajištěné bydlení a zaměstnání. Proto soud jednání na přiměřenou dobu odročí, aby si bydlení a zaměstnání v případě podmíněného propuštění stihl zajistit. Z mého pohledu se jedná o značnou benevolenci soudu vůči odsouzenému, protože kdyby soud jeho návrh zamítl, musel by čekat dalších 6 měsíců, než by mohl požádat znovu. Takto má možnost do příštího (odročeného) jednání si vše potřebné zajistit. V tomto případě bylo jednání odročeno za 6 týdnů, což je dle mého názoru adekvátní doba pro zajištění výše zmíněného.

Další možností je odročení na dobu neurčitou.²⁴⁸ Z výsledků mého pozorování se tak stalo v případě, kdy odsouzený vykonával trest za zvlášť závažný zločin. Nejen, že v případě zvlášť závažného zločinu je potřebná doba ve výkonu trestu pro podmíněné propuštění vyšší – tedy návrh může být odsouzeným podán až po výkonu 2/3 trestu²⁴⁹, ale je značně ztíženo posuzování, zda by byl odsouzený schopen vést řádný život. V tomto případě, je možné, aby soud nechal zpracovat

---

²⁴³ §89 odst. 1 – Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁴⁴ §89 odst. 1 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁴⁵ §89 odst. 2 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁴⁶ §89 odst. 4 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁴⁷ §219 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁴⁸ §219 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁴⁹ §88 odst. 4 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

posudek znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a prokázal tak, zda je odsouzený po psychické stránce schopen vést řádný život a předejít případné recidivě. Na dobu neurčitou se odročuje proto, že není možné odhadnout, za jak dlouho bude znalecký posudek vypracován.

Následně soud prohlásí veřejné zasedání za skončené a uvede, v kolik hodin veřejné zasedání skončilo.

8. Zkušební doba podmíněného propuštění

Zkušební doba v případě úspěšného podmíněného propuštění sice zůstala novelou zákona č. 220/2021 Sb. nedotčena, ovšem v ustanovení §89 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník lze kromě zkušební doby nalézt i přiměřená omezení a povinnosti, výchovná opatření a dohled, jichž se změna dotkla a které ke zkušební době neodmyslitelně patří. V této kapitole komparativní metodou porovnám jak jejich změny, tak i neměnné skutečnosti.

8.1. Obecně ke zkušební době

Samotná délka trvání zkušební doby byla v trestním zákoníku po roce 2009 regulována. Původní zkušební doba mohla mít trvání jeden rok až sedm let bez ohledu na to, zda se jednalo o přečin nebo o zločin (viz kap. *Historický vývoj institutu podmíněného propuštění*). 1. 1. 2012 vešel v účinnost zákon č. 357/2011 Sb., který změnil nejen trestní zákoník. Došlo tehdy ke změně zkušební doby, kdy bylo ponecháno původních 1-7 let pro odsouzené za zločin a až 3 roky zkušební doby pro odsouzené za přečin²⁵⁰ tak, jak to známe dnes.

Zásadní je otázka, proč je podmíněně propuštěnému stanovena zkušební doba? K jejímu zodpovězení musíme zhodnotit účel samotného podmíněného propuštění. Podmíněné propuštění (na rozdíl od propuštění z výkonu trestu) de facto stále očekává trvající nápravu odsouzeného, která je sledována v době trvání zkušební doby²⁵¹, je opatřena případným dohledem, přiměřenými omezeními a povinnostmi nebo výchovnými opatřeními²⁵² a zvyšuje motivaci odsouzeného vést

²⁵⁰ §89 odst. 1 - Zákon č. 357/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁵¹ PŮRY, F., §89, ŠÁMAL a kol., Trestní zákoník, 2. vydání, [online], C. H. Beck, 2012, [cit.15.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

²⁵² PŮRY, F., §89, ŠÁMAL a kol., Trestní zákoník, 2. vydání, [online], C. H. Beck, 2012, [cit.15.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

řádny život. Ten již nemusí vykonat zbylý trest, ze kterého byl podmíněně propuštěn.²⁵³

Zkušební doba začíná běžet dnem propuštění odsouzeného na svobodu.²⁵⁴ Pro zajištění řádného života může být podmíněně propuštěnému ve zkušební době uložen dohled, přiměřená omezení a povinnosti nebo výchovná opatření.²⁵⁵

8.2. Stanovení dohledu

V první řadě může soud uložit v rámci rozhodnutí o tom, že se odsouzený podmíněně propouští, dohled.²⁵⁶ Jako dohled ustanovení §49 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, označuje:

„Dohledem se rozumí pravidelný osobní kontakt pachatele s úředníkem Probační a mediační služby (dále jen „probační úředník“), spolupráce při vytváření a realizaci probačního plánu dohledu a kontrola dodržování podmínek uložených pachateli soudem nebo vyplývajících ze zákona.“²⁵⁷

Ustanovení §331a zákona č. 141/1961 Sb. odkazuje, že ke stanovení dohledu se přiměřeně užijí §330a §350k zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, což v předchozí právní úpravě nebylo uvedeno. Probační úředník vykonává dohled nejen nad na podmíněně propuštěným, ale rovněž nad dodržováním některých přiměřených opatření a povinností.²⁵⁸ Jednou z takovýchto přiměřených omezení či povinností může být kupříkladu povinnost podmíněně propuštěného zdržet se konzumace alkoholických nápojů či návykových látek.²⁵⁹ V praxi v rámci dohledu probační úředník podmíněně propuštěného často testuje na přítomnost těchto látek, což vyplývá z povinností, které musí odsouzený v případě podmíněného propuštění s dohledem dodržovat. Mezi tyto povinnosti patří spolupráce s probačním úředníkem, dostavit se ve stanovených lhůtách k němu, informovat jej o svém bydlení, do něhož mu musí umožnit vstoupit, o zaměstnání či o dodržování přiměřených povinností a omezení stanovených soudem.²⁶⁰

---

²⁵³ DRAŠTÍK, A., §89, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁵⁴ §89 odst. 1 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁵⁵ §89 odst. 2 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁵⁶ §89 odst. 1 – Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁵⁷ §49 odst. 1 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁵⁸ §350k odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁵⁹ §48 odst. 4 písm. h)- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁶⁰ §50 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

V případě, kdy je nad podmíněně propuštěným vykonáván dohled, není možné ukládat mu jiné povinnosti, než mu byly stanoveny rozhodnutím nebo než které vyplývají ze zákona.²⁶¹

8.2.1. Elektronický monitoring

Konkrétně nad rámec uvedeného má dohled jistá specifika, pakliže je ukládán podmíněně propuštěnému na základě ustanovení §88 odst. 2 zákona č. 220/2021 Sb., trestní zákoník, tedy podmíněně propuštěnému za přečin po kratší době, než je doba potřebná pro podmíněně propuštění, tedy polovina nebo třetina vykonaného trestu.²⁶² V tomto případě je možné, aby soud podmíněně propuštěnému uložil, aby ve stanovené části zkušební doby (nejdéle však po dobu jednoho roku), která musí navazovat na počátek zkušební doby (dřívější úpravou toto nebylo stanoveno), se zdržoval v určeném obydlí nebo jeho části (dříve ve svém obydlí).²⁶³

Právě v těchto situacích bylo dříve možné, aby probační a mediační služba monitorovala pohyb podmíněně propuštěného v intencích, jaké udával trestní řád pro kontrolu výkonu trestu domácího vězení. Byť náplň tohoto ustanovení stále umožňuje elektronický kontrolní systém detekující pohyb odsouzeného, namátkovou kontrolu dnes vykonává především probační úředník.²⁶⁴

22. 11. 2021 došlo k ukončení spolupráce Probační a mediační služby s dodavatelem Supercom, který Elektronický monitorovací systém zajišťoval, a od té doby se u nás elektronický monitoring nepoužívá.²⁶⁵

Od roku 2018, kdy tento Elektronický monitorovací systém začal poprvé fungovat, byl v případě podmíněných propuštění aktivně využíván. Kupříkladu v měsíci dubnu roku 2021 byl využit k monitoringu 11 podmíněně propuštěných s dohledem, a to v rámci celé České republiky.²⁶⁶

---

²⁶¹ §330a odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁶² §89 odst. 2 - Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁶³ §89 odst. 1 - 2 - Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁶⁴ §334b odst. 1 - Zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁶⁵ BAČKOVSKÝ, M., *Probační a mediační služba ukončila spolupráci s firmou Supercom*, 2021, [online], [cit. 17.3.2023], dostupné na: <https://www.pmscr.cz/probacni-a-mediazni-sluzba-ukoncila-spolupraci-s-firmou-supercom/>.

²⁶⁶ Statistický údaj – Podmíněně propuštění s dohledem – za rok 2021, [online], [cit. 17.3.2023], dostupné na: <https://naramky.justice.cz/podminene-propusteni-s-dohledem-pred-ems/podminene-propusteni-s-dohledem-rok-2021/>.

8.3. Přiměřená omezení a povinnosti

Jak jsem již zmínila, odsouzenému mohou být uloženy přiměřená omezení a povinnosti a výchovná opatření.²⁶⁷ Jako tomu bylo v případě uložení dohledu, náplň právní úpravy až na některé maličkosti zůstala obdobná.

Obecně lze shrnout, že přiměřená omezení a povinnosti, stanovené taxativním výčtem, mohou být následující:

- ⇒ „*podrobit se výcviku pro získání vhodné pracovní kvalifikace,*
- ⇒ *podrobit se vhodnému programu sociálního výcviku a převýchovy,*
- ⇒ *podrobit se léčení závislosti na návykových látkách, které není ochranným léčením podle tohoto zákona,*
- ⇒ *podrobit se vhodným programům psychologického poradenství,*
- ⇒ *zdržet se návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami,*
- ⇒ *zdržet se neoprávněných zásahů do práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob,*
- ⇒ *zdržet se hazardních her, hraní na hracích přístrojích a sázek,*
- ⇒ *zdržet se požívání alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek,*
- ⇒ *uhradit dlužné výživné nebo jinou dlužnou částku,*
- ⇒ *veřejně se osobně omluvit poškozenému, nebo*
- ⇒ *poskytnout poškozenému přiměřené zadostiučinění.*“²⁶⁸

V případě mladistvých pachatelů lze uložit rovněž i výchovná opatření, mezi která patří například výchovné povinnosti, kterou může být například povinnost bydlet s rodičem či jiným dospělým. Jednou ze změn zákona č. 220/2021 Sb., je možnost stanovení výchovných povinností pro pachatele věku blízkému mladistvým.²⁶⁹

Při kontrole přiměřených omezení a povinností nebo výchovných opatření se použijí §329 a §350l zákona č. 141/1691 Sb., trestní řád, což je jedna z dalších změn nové právní úpravy, jelikož dříve tento odkaz na příslušná ustanovení nebyl uveden. Z výše uvedeného ustanovení §329 vyplývá, že kontrola, zda odsouzený

²⁶⁷ §89 odst. 2 – Zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁶⁸ §48 odst. 4 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁶⁹ §18 odst. 1 písm. a - Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

dodržuje uložená přiměřená omezení a povinnosti nebo výchovná opatření, by měla být činěna alespoň jedenkrát za 6 měsíců.²⁷⁰

Kromě jiného ustanovení §350l stanovuje povinnost probační a mediační služby v případě, kdy podmíněně propuštěný nedodržuje přiměřená omezení, povinnosti či výchovná opatření, o tom bez zbytečného odkladu uvědomit soud. Výjimku z tohoto pravidla představuje možnost probační a mediační služby na zjištěné nedostatky upozornit podmíněně propuštěného a zároveň jej poučit o následcích opakování takového chování, pokud intenzita nedodržení přiměřeného omezení a povinnosti není na tolik závažná nebo se tato situace stala poprvé.²⁷¹

8.3.1. Další přiměřená omezení a povinnosti stanovené nad rámec ustanovení §48 odst. 4

Právě nad rámec přiměřených omezení a povinností stanovených ustanovením §48 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., byl příklad uvedený výše, a to zdržení se ve stanoveném obydí pro podmíněná propuštění dle §88 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Pro tento typ podmíněného propuštění se nejedná o jedinou specifickou povinnost, další je například vykonání obecně prospěšných prací, které mohou být stanoveny v rámci podmíněného propuštění ve výměře maximálně 50-200 hodin²⁷², zatímco pro běžný trest obecně prospěšných prací je výměra vyšší, a to až 50-300 hodin.²⁷³

Podmíněně propuštěnému dle ustanovení §88 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník může být uložena povinnost složit částku na účet soudu, určenou na pomoc obětem trestné činnosti. Tato povinnost může být stanovena pouze v případě, že soud přihlédne „*k osobním a majetkovým poměrům odsouzeného*“²⁷⁴ Výměra této částky se pohybuje v rozmezí od 2 000 Kč až do 10 000 000 Kč, přičemž může být uhrazena i v přiměřených měsíčních splátkách, které stanoví soud.²⁷⁵

²⁷⁰ §329 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁷¹ §350l odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁷² §89 odst. 3 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁷³ §63 odst. 1 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁷⁴ §89 odst. 3 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁷⁵ §89 odst. 3 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Tyto výše uvedené ostatní povinnosti, mezi které lze zařadit i povinnost setrvání v obydlí, nejsou upraveny pouze trestním zákoníkem. Ten pouze stanoví, jak již bylo nastíněno, ve kterých případech je možné tyto povinnosti uložit.

Co se týče procesní úpravy jsou tyto povinnosti upraveny ustanovením §331a odst. 1 písm. c-e zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, které zůstaly kromě restrukturalizace změnou nedotčeny. Jedná se tedy o povinnost podmíněně propuštěného setrvat ve stanoveném časovém období ve svém obydlí či jeho části, povinnost, aby podmíněně propuštěný vykonal obecně prospěšné práce nebo, aby podmíněně propuštěný složil částku, která slouží na pomoc obětem trestné činnosti, a to na účet soudu.²⁷⁶

V rámci restrukturalizace se v tomtéž ustanovení v odstavci 2 objevuje i možnost výchovného spolupůsobení zájmového sdružení občanů na podmíněně propuštěného, ovšem pouze v případě, že nabídlo záruku za dovršení nápravy odsouzeného.²⁷⁷

8.4. Rozhodnutí podle ustanovení §332 zákona č. 141/1961 Sb.

Mezi rozhodnutí dle ustanovení §332 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, je možné řadit rozhodnutí o tom, že se v rámci zkušební doby podmíněně propuštěný osvědčil, rozhodnutí o zrušení přiměřených povinností a omezení, případně výchovných opatření nebo dohledu nad podmíněně propuštěným, rozhodnutí o tom, že podmíněně propuštěný vykoná zbytek trestu nebo rozhodnutí o uložení přiměřených povinností či omezení a ponechání podmíněného propuštění v platnosti.²⁷⁸

Dřívější právní úprava obsahovala pouze informaci o tom, že tato rozhodnutí činí soud ve veřejném zasedání. Nová úprava uvádí podrobnější postup, jak v takovémto rozhodování postupovat s odkazem na ustanovení §330 a §330a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. V první řadě soud rozhoduje v takovýchto případech ve veřejném zasedání, a to na návrh státního zástupce či odsouzeného (podmíněně propuštěného), který může takový návrh podat jen v případě, že k němu připojí kladné stanovisko probačního úředníka, který nad plněním povinností vykonává dohled. Bez kladného stanoviska probačního úředníka soud

---

²⁷⁶ §331a odst. 1 písm. c-e - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁷⁷ §331 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁷⁸ §332 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

vrátí podmíněně propuštěnému jeho návrh s poučením, že jej musí podat tímto způsobem.²⁷⁹ Obdobným způsobem se rozhoduje i v případě, kdy je nad podmíněně propuštěným stanoven dohled, jak nastiňuje ustanovení §330a odst. 4, zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Soud může rozhodnout i bez takového návrhu - tedy z vlastní iniciativy. Situace, kdy by soud rozhodoval v neveřejném zasedání, může nastat v případě, když by soud návrh zamítl pro dosud neuplynulou lhůtu stanovenou pro uložení přiměřené povinnosti, omezení, výchovných opatření či dohledu.²⁸⁰ Proti takovému rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.²⁸¹

V případě zamítavého rozhodnutí, které není pouze z důvodu, že neuplynula zákonná lhůta pro podání takového návrhu, je možné návrh podat až po uplynutí 6 měsíců²⁸², tak jako tomu je u samotného podmíněného propuštění.

Rozhodnutí o osvědčení nebo o zrušení přiměřených povinností, omezení, výchovných opatření dohledu je možné provést mimo veřejné zasedání v případě, kdy by se samotným rozhodnutím souhlasil i státní zástupce.²⁸³

Při takovémto rozhodování se přihlíží k působení zájmového sdružení občanů na odsouzeného, jejichž vyjádření si může soud vyžádat.²⁸⁴

Níže uvedu tyto typy rozhodnutí i jak mohou podmíněně propuštěného ovlivnit.

8.4.1. Rozhodnutí o zrušení přiměřeného omezení, povinností, výchovného opatření nebo dohledu

Takovéto rozhodnutí může nastat v případě, kdy již uplynula 1/3 zkušební doby, ovšem v případě překročení dolní hranice zkušební doby, kterou je šest měsíců, a to za situace,

⇒ kdy podmíněně propuštěný vede řádný život a zároveň prokázal řádné plnění povinností či dodržování omezení či výchovných opatření, které mu stanovil soud v řízení o podmíněném propuštění nebo

²⁷⁹ §330 odst. 1 – Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁸⁰ §330 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁸¹ §330 odst. 4 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁸² §330 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁸³ §330 odst. 3 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁸⁴ §332 odst. 2 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

⇒ pokud byl podmíněně propuštěnému stanoven dohled a je patrné, že není potřeba jej dále sledovat a kontrolovat jeho chování.²⁸⁵

V takovýchto případech soud uložená přiměřená omezení, povinnosti, výchovná opatření či dohled zruší, a to v případě, kdy je prokazatelné, že povede řádný život i bez nich.²⁸⁶

Tato možnost je další novinkou novely zákona č. 220/2021 Sb., jež tuto možnost zahrnuje do trestního řádu i trestního zákoníku.

8.4.2. Rozhodnutí o ponechání podmíněného propuštění v platnosti

Samotný trestní řád ve výše uvedeném ustanovení §332 sice tuto možnost dává, ovšem trestní zákoník stanoví, že tato rozhodnutí jsou výjimečná. V případě tohoto rozhodnutí muselo dojít k situaci, kdy podmíněně propuštěný řádný život na svobodě sice nevedl, ale vzhledem k okolnostem případu a osobě podmíněně propuštěného může mu být podmíněné propuštění ponecháno v platnosti, ale pouze v případě, že nad podmíněně propuštěným v tomto rozhodnutí stanoví²⁸⁷:

⇒ dohled,²⁸⁸

⇒ dosud neuložená přiměřená omezení nebo povinnosti nebo²⁸⁹

⇒ prodlouží zkušební dobu.²⁹⁰

Zkušební doba, jak jsem již uvedla, nesmí přesáhnout u přečinů 3 roky a u zločinů 7 let, tedy zkušební dobu je možné prodloužit o 2 roky, ale i s tímto prodloužením nesmí přesáhnout výše uvedenou horní hranici.²⁹¹

8.4.3. Rozhodnutí o tom, že se podmíněně propuštěný osvědčil

Rozhodnutí o tom, že se podmíněně propuštěný osvědčil, je pro institut podmíněného propuštění verdiktem konečným. Jím proces podmíněného propuštění de facto zaniká.

²⁸⁵ §89 odst. 5 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁸⁶ § 89 odst. 5 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁸⁷ §91 odst. 1 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁸⁸ § 91 odst. 1 písm. a – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁸⁹ §48 odst. 4 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁹⁰ §91 odst. 1 písm.b- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁹¹ §91 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Pokud soud (zpravidla okresní soud, který o podmíněném propuštění rozhodl v prvním stupni) po uplynutí zkušební doby uzná, že se podmíněně propuštěný osvědčil, že vedl řádný život a prokázal polepšení a nedopustil se žádného dalšího trestného činu, vydá o tom ve veřejném zasedání usnesení.²⁹² Rozdílem je, že v tomto veřejném zasedání není nutné podmíněně propuštěného vyslechnout, a proto není nutná ani jeho přítomnost. Ve veřejném zasedání je potřeba provést potřebné důkazy, aby bylo možné spolehlivě rozhodnout, zda se podmíněně propuštěný skutečně osvědčil.²⁹³

O tom, že se podmíněně propuštěný osvědčil, může rozhodnout soud do jednoho roku ode dne uplynutí zkušební doby. Pokud by tak soud neučinil a vinu by na tom nenesl podmíněně propuštěný, nebylo by již možné takovéto rozhodnutí učinit, jelikož dojde ke vzniku fikce, a to, že se má za to, že podmíněně propuštěný svůj trest vykonal.²⁹⁴

8.4.4. Rozhodnutí o tom, že se zbytek trestu vykoná

Opačnou situací, je situace, kdy se podmíněně propuštěný neosvědčí. Tato situace může nastat jak v průběhu zkušební doby, tak po jejím uplynutí. Jedná se o případy, kdy je patrné, že podmíněně propuštěný nevedl řádný život, neprokázal polepšení nebo neplnil uložené podmínky, případně se dopustil další trestné činnosti. To samé platí i v případě, kdy dojde k odvolání záruky za dovršení nápravy a zároveň podmíněné propuštění neplní svůj účel. V tomto případě vydá soud usnesení o tom, že zbytek trestu se vykoná. Usnesení o vykonání zbytku trestu podmíněně propuštěného není jedinou možností.^{295 296}

Jak jsem již dříve uvedla, takováto forma rozhodování probíhá ve veřejném zasedání, ve kterém je vydáváno usnesení o tom, že se podmíněně propuštěný

---

²⁹² PÚRY, F., § 91 odst. 1, ŠÁMAL a kol., *Trestní zákoník, 2. vydání*, [online], C. H. Beck, 2012, [cit.19.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

²⁹³ KRÁL, V., § 332 odst. 1, AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 19.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁹⁴ DRAŠTÍK, A., § 91, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 19.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁹⁵ §91 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

²⁹⁶ DRAŠTÍK, A., § 91, DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A. *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 19.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

osvědčil, že se zbytek trestu vykoná nebo, že se podmíněné propuštění ponechává v platnosti za okolností stanovených výše. Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.²⁹⁷

9. Zamyšlení se nad legislativní úpravou institutu podmíněného propuštění do budoucna

Tato kapitola obsahuje závěrečnou úvahu, jaká úprava by pro podmíněná propuštění mohla být vhodná v budoucnu. Zaměřím se především na zhodnocení stávající zkušební doby a její případné prodloužení, dále na případné omezení podání návrhů na podmíněné propuštění či zajímavosti ze zahraničí, kterými bychom se mohli inspirovat i u nás v České republice.

9.1. Prodloužení zkušební doby u přečinů

Případné prodloužení zkušební doby u přečinů by rozhodně stálo za zvážení zákonodárcem. Jelikož přečiny jsou „*všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let*“²⁹⁸, je patrné, že obsáhnou širokou škálu trestných činů.

Statistické údaje zpracované Probační a mediační službou v rozmezí let 2017–2021 ukazují, že zkušební doba u podmíněného propuštění je průměrně 3,47 roku. V roce 2021 byla nejčastěji stanovena zkušební doba v rozmezí 2,1-3 roku. Zároveň tyto statistiky obsahují graficky zpracovaný výčet nejčastějších trestných činů podmíněně propuštěných pachatelů. Za nejčastější trestné činy podmíněně propuštěných pachatelů lze v roce 2021 jednoznačně považovat trestný čin krádeže s hodnotou 16,1 % a trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání s hodnotou 9,7 %. Kromě hodnoty ostatní (20,1%), lze tyto dva trestné činy považovat za vítěze.²⁹⁹ Pro účely mé úvahy se dále budu věnovat trestnému činu krádeže.

Pro svou úvahu si dovoluji kromě statistických údajů Probační a mediační služby pomoci zároveň aplikací Právnické fakulty Univerzity Karlovy, která obsahuje přehledné statistiky ukládaných trestných činů v České republice. Při postupu následně selektuji, že se jedná o trestné činy krádeže dle ustanovení §205,

²⁹⁷ §332 odst. 1 - Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

²⁹⁸ 14 odst. 2 – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,

²⁹⁹ Statistika agendy Probační a mediační služby – 2017-2021, [online], [cit. 19.3.2023], dostupné na: <https://www.pmscr.cz/statistiky/>.

zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v roce 2021, rovněž označím, že se jedná o krádež v odstavcích 1-3, abych horní hranicí nepřesáhla hranici pro přečin, a stanovím si, že výsledek může být v souběhu s jiným odsouzením, jak uvádí grafické znázornění Probační a mediační služby. S takto zadanými údaji vychází, že v roce 2021 pachatelů krádeže odsouzených nepodmíněným trestem odnětí svobody bylo 3087. Z tohoto zcela jasně vyplývá, že pachatelů přečinů krádeže je velice vysoké množství.³⁰⁰

Ze zhodnocení právě dat týkajících se krádeží jen za rok 2021 a průměrné zkušební doby okolo 3 let, což jsem mohla svým pozorováním i v řízení o podmíněném propuštění vidět, vyplývá, že zkušební doba se velmi často u přečinů ukládá v horních hranicích.

Proto si myslím, že v případě přečinů větší společenské škodlivosti pro společnost nebo u případných recidivistů by bylo vhodné zkušební dobu umožnit v delším trvání, než jsou právě 3 roky. Samozřejmě souhlasím s tím, že například horní hranice zkušební doby, jaká je u zločinů, je pro odsouzené za přečin nepřiměřeně vysoká. Pokud by případná budoucí úprava nechala spodní hranici zkušební doby pro odsouzené za přečin, tedy nyní až tři roky,³⁰¹ neregulovanou, tak si myslím, že by zvýšení horní hranice zůstalo spravedlivé i pro ty pachatele méně společensky škodlivých přečinů, kteří by například byli ve výkonu trestu poprvé.

9.2. Omezení podání návrhů na podmíněné propuštění

Omezením podání návrhů na podmíněné propuštění mám na mysli především situace, kdy je prostřednictvím věznice podáván návrh na podmíněné propuštění odsouzeného, který se ve zkušební době neosvědčil nebo u kterého došlo k několika předchozím podmíněným propuštěním nebo se na odsouzeného vztahovalo i amnestijní rozhodnutí prezidenta republiky.

Jsem si vědoma, že toto omezení by protirečilo nálezu Ústavního soudu³⁰², který je v této práci rovněž zmiňován, avšak odůvodnění zamítavého rozhodnutí týkající se právě předchozího podmíněného propuštění je hojně užíváno i po tomto nálezu. Byť je vhodné hovořit o obecné závaznosti obecných soudů na právním

---

³⁰⁰ Aplikace *Jak trestáme*, [online], [cit. 19.3.2023] dostupná na: <https://jaktrestame.cz>.

³⁰¹ §89 odst. 1 - Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

³⁰² Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 28.11.2018 sp. zn. II. ÚS 482/18 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

názoru Ústavního soudu, tak jak stanovuje Ústava ve svém článku 89,³⁰³ přesto existuje velké množství judikatury, kdy obecné soudy na toto rozhodnutí neberou až takový zřetel.

Musím konstatovat, že na jednu stranu rozumím tomu, proč obecné soudy takto odůvodňují nesplnění třetí podmínky pro podmíněné propuštění, a to prognózy vedení řádného života, byť dle názoru Ústavního soudu³⁰⁴ se v takových případech jedná o porušení zákazu dvojího přičítání³⁰⁵, jež je jedním ze základních lidských práv.

V případech posuzování prognózy vedení řádného života, kdy se do zamítavého rozhodnutí promítá pouze trestná činnost odsouzeného, jsem toho názoru, že se o porušení zákazu dvojího přičítání jedná, tak jak hovoří Ústavní soud ve svém nálezu.³⁰⁶

Ovšem v případě, kdy se jedná o posuzování předchozích neúspěšných podmíněných propuštění v intencích, které jsem nastínila v úvodu této kapitoly, jak vyplývá z opakovaných nálezů Ústavního soudu, domnívám se, že k porušení zákazu dvojího přičítání by nedošlo tehdy, kdy by pro tyto případy byly stanoveny přísnější přiměřené podmínky nebo delší potřebná doba ve výkonu trestu. Samotný zákaz dvojího přičítání dle Listiny zní:

„Nikdo nemůže být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby. Tato zásada nevylučuje uplatnění mimořádných opravných prostředků v souladu se zákonem.“³⁰⁷

Jako příklad může sloužit i samotný smysl podmíněného propuštění (viz kapitola *Obecně k podmíněnému propuštění*).

Po nastínění zákazu dvojího přičítání a smyslu samotného podmíněného propuštění je třeba zhodnotit, zda právě v těch případech, kdy již byl mnohokrát odsouzený podmíněně propuštěn a ve zkušební době se mnohokrát neosvědčil, má pořád pro takového odsouzeného podmíněné propuštění stále stejný smysl. Odsouzený zajisté motivován být může, ovšem je potřeba se zaměřit na případnou nepotřebnost či neodůvodněnost samotného pokračování ve výkonu trestu.

---

³⁰³ Čl. 89 odst. 2 - Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

³⁰⁴ Příkladem - Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 13.07.2021 sp. zn. IV. ÚS 575/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³⁰⁵ Čl. 40 odst. 5 - Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

³⁰⁶ Příkladem - Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 29.01.2021 sp. zn. II. ÚS 1945/20 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³⁰⁷ Čl. 40 odst. 5 - Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Pakliže odsouzený již několikrát podmíněně propuštěn byl, je dle mého názoru potřeba zhodnotit, zda samotný institut podmíněného propuštění není pro odsouzeného neodůvodněný, jelikož samotná neodůvodněnost by mohla být spatřována právě v předchozích neúspěšných podmíněných propuštěních. Hranice porušení zákazu dvojího přičítání je v tomto případě velmi tenká, ovšem nemyslím si, že by měl nastat následek nemožnosti takového odsouzeného podmíněně propustit.

Domnívám se, že by bylo vhodné zvážit, zda takovéto podmíněné propuštění splní účel trestu, který byť již není v trestním zákoníku obsažen, tak v první řadě má účel trestu sloužit k ochraně společnosti, má zabránit odsouzenému v páčání další trestné činnosti a především jej vychovávat jej k tomu, aby vedl řádný život a samozřejmě rovněž výchovně působit na ostatní společnost.³⁰⁸

Jelikož samotné podmíněné propuštění obsahuje trestní zákoník ve své Hlavě V. (*Trestní sankce*), je vhodné zamyslet se nad úvahou, že i v případě opakovaného podmíněného propuštění, je třeba zvážit právě samotný účel trestu, jelikož podmíněné propuštění není to samé, co propuštění z výkonu trestu.

Ochrana společnosti a zabránění podmíněně propuštěnému v páčání další trestné činnosti je v tomto případě značně ztížena, jelikož je komplikované očekávat, že podmíněně propuštěný povede řádný život ve zkušební době, když tomu tak nebylo v předchozích podmíněných propuštěních, kdy se ve zkušební době dopouštěl další trestné činnosti. Co se týče výchovy k vedení řádného života domnívám se, že i tento aspekt účelu trestu je značně ztížen.

Samozřejmě by nemělo docházet k situacím, kdy by byl návrh zamítnut pouze důvodu předchozích neúspěšných podmíněných propuštění. Dle mého názoru by s ohledem na výše uvedené bylo vhodné zvážit, zda by kromě samotného omezení nebylo vhodné uložit například povinnosti, které je možné uložit podmíněně propuštěnému dle §88 odst. 2 zákona č. 220/2021 Sb., trestní zákoník, a to především povinnost zdržovat se v určeném obydlí nebo zda by nebylo vhodné v těchto případech prodloužit potřebnou dobu ve výkonu trestu pro podání návrhu na podmíněné propuštění.

Možnost ke zvážení bych viděla v aplikaci pravidla „tříkrát a dost“, jaké zná slovenský trestní zákoník, v případě taxativního výčtu trestných činů (například vraždy), kdy pokud byl pachatel za stejný čin již dvakrát odsouzený nepodmíněným

---

³⁰⁸ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. vydání*. Praha: Leges, 2019, 1 000 s., str. 401.

trestem odnětí svobody, uloží se mu potřetí trest na doživotí.³⁰⁹ Tato myšlenka se mi jeví jako zajímavou inspirací právě pro institut podmíněného propuštění, tedy, pokud již byl odsouzený dvakrát podmíněně propuštěn a podmíněné propuštění neplnilo svůj účel, nebylo by možné mu podmíněné propuštění umožnit.

9.3. Inspirace zahraniční úpravou podmíněného propuštění

V této kapitole se zaměřím na zhodnocení právní úpravy institutu podmíněného propuštění především ve Španělsku a Anglii a Walesu s krátkým porovnáním, zda by bylo možné a vhodné se právní úpravou těchto zemí inspirovat i u nás v České republice.

9.3.1. Španělsko

V případě španělské právní úpravy se na první pohled může zdát, že podmínky pro podmíněné propuštění jsou velmi podobné, jaké známe u nás. V první řadě jejich právní řád obsahuje běžný režim podmíněného propuštění a určité zvláštní případy podmíněného propuštění.³¹⁰

V běžném režimu podmíněného propuštění existují čtyři podmínky pro úspěšné podmíněné propuštění. První takovouto podmínkou je, aby odsouzený ve výkonu trestu byl zařazen do třetího stupně vězeňského zacházení, což je obdobou naší 1. diferenční skupiny.³¹¹ Další podmínkou je vykonání alespoň 3/4 trestu, pokud se nejedná o zvláštní případy. Třetí podmínkou je dobré chování a čtvrtou existence příznivé individuální prognózy, pokud jde o znovu začlenění se do společnosti, ale pouze v případě, že má odsouzený uhrazeny všechny závazky.³¹²

O podmíněném propuštění rozhoduje dozorující vězeňský soudce. Pokud odsouzený opravdu podmíněně propuštěný bude, tak se nad ním zpravidla stanovuje dohled. Podmíněně propuštěnému bývají stanovena určitá pravidla

---

³⁰⁹ §47 odst. 2 - Zákona č. 300/2005 Zz., trestný zákon Slovenské republiky.

³¹⁰ BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 321-323.

³¹¹ BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 313.

³¹² BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 321.

chování nebo bezpečnostní opatření, což může být například neopouštět bez povolení domov, či zákaz styku s obětí.³¹³

V případě, že se podmíněně propuštěný řádně nechová a nedodrží pravidla stanovená soudcem nebo se dopustí další trestné činnosti, je do výkonu trestu vrácen na zbytek uložené doby s tím, že se mu doba strávená v podmíněném propuštění do výkonu trestu započítá.³¹⁴

Mezi zvláštní případy patří předčasné podmíněné propuštění, které umožňuje odsouzenému podmíněné propuštění po vykonání alespoň 2/3 uloženého trestu, a to v případě, že trest nebyl spáchán ve prospěch zločinecké skupiny nebo se nejednalo o terorismus. V takovém případě se zohledňuje působení odsouzeného ve věznici, především působení pracovní či kulturní, a zda se účastní například léčebných programů.³¹⁵

Mezi zvláštní případy jsou rovněž zařazeni odsouzení ve věku nad 70 let nebo odsouzení s velmi závažným zdravotním stavem, kdy podmínka minimální doby ve výkonu trestu není stanovena.³¹⁶

Další možností, která ve Španělsku existuje, je udělení milosti, o kterou žádá věznicí dozorujícího soudce ve vězení. Takové udělení milosti je možné v případě, kdy v posledních dvou letech odsouzený vykazuje velmi dobré chování, pokud odsouzený vykonával ve vězení činnosti užitečné pro přípravu na život na svobodě či pokud se účastnil aktivit sociální reintegrace. Tato forma milosti má za následek částečné prominutí trestu.³¹⁷

9.3.2. Anglie a Wales

Pro účely této práce budu posuzovat průběh podmíněného propuštění v Anglii a Walesu. Do Spojeného království nespadá pouze Anglie a Wales, ale i Skotsko či Severní Irsko, ale obecně lze konstatovat, že v těchto zemích o

---

³¹³ BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 322

³¹⁴ BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 322.

³¹⁵ BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 322.

³¹⁶ BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 322.

³¹⁷ BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6, Str. 323.

podmíněném propuštění rozhodují parolové rady (parole board), které jsou pro Anglii a Wales sjednocené.

Nad rámec průběhu rozhodování je třeba uvést, že v Anglii a Walesu žádost nepodává samotný odsouzený, ale podává ji za něj Ministerstvo spravedlnosti. Kdy k podání žádosti za odsouzeného dojde, závisí na typu trestu, který vykonává, tedy zda se jedná o trest doživotí nebo trest stanovený na určitou nebo neurčitou dobu. Kromě uloženého trestu může být uložen odsouzenému tzv. „tariff“ tedy nejbližší možná doba podmíněného propuštění a při ukládání trestů na dobu určitou může být rovněž uložena zkušební doba, která začne plynout po výkonu trestu, ovšem v případě podmíněného propuštění se zkrátí doba ve výkonu trestu a prodlouží se jakási obdoba zkušební doby.³¹⁸

Ve chvíli, kdy vláda podá žádost o podmíněné propuštění, odsouzený dostane formulář k vyplnění a věznice zpracuje dokumenty, ve kterých se hodnotí dosavadní výkon trestu odsouzeného.³¹⁹

Následuje projednání věci parolovou radou, která o podmíněném propuštění odsouzeného rozhoduje. Parolové rady nejsou ani ryze soudním orgánem ani nespádají pod probační či vězeňskou službu. Členy parolové rady mohou být soudci, psychologové nebo jiní odborníci jako například policisté či advokáti.³²⁰

Počátkem rozhodování je posouzení a vyhodnocení, zda se žádost odsouzeného zamítne, podmíněně se propustí nebo se navrhne ústní jednání. V případě, že je žádost v této první části zamítnuta, odsouzený má možnost do 28 dní požádat o ústní jednání.³²¹

Pro posouzení a vyhodnocení podmíněného propuštění se v Anglii a Walesu podobně jako v České republice posuzuje například zajištění bydliště a práce odsouzeného, jeho rodinné zázemí atd.³²² Z dostupných informací nevyplývá, že rozhodnutí o podmíněném propuštění by bylo ovlivněno zařazením odsouzeného do určitého stupně věznice podle typu ostrahy. Systém zná 4 stupně A-D, přičemž

---

³¹⁸ BEARD, J., *The parole system of England and Wales*, 2023, House of commons Library, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: researchbriefings.files.parliament.uk.

³¹⁹ *Getting parole*, Government digital service United kingdom, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.gov.uk/getting-parole.

³²⁰ HORKÁ, K., HULMÁKOVÁ, J., VAŇKÁTOVÁ, L., *Parolové rady v Anglii a Walesu*, 2019, StZ. - Státní zastupitelství (Wolters Kluwer), LIT271413CZ, [online], [cit. 20.3.2023] Dostupné na: www.aspi.cz.

³²¹ HORKÁ, K., HULMÁKOVÁ, J., VAŇKÁTOVÁ, L., *Parolové rady v Anglii a Walesu*, 2019, StZ. - Státní zastupitelství (Wolters Kluwer), LIT271413CZ, [online], [cit. 20.3.2023], Dostupné na: www.aspi.cz.

³²² *Prison reform trust, Parole board and parole reviews*, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: prisonreformtrust.org.uk/adviceguide/the-parole-board-and-parole-reviews/.

A je věznicí s ostrahou nejvyšší a D s nejmírnější, umožňující odsouzenému strávit většinu dne mimo věznici s povolením vykonávat zaměstnání.³²³

V případě, kdy je navrženo ústní jednání, liší se počet členů parolové rady dle konkrétního případu odsouzeného a rada může mít 1-3 členy. Samotné ústní jednání probíhá velmi často přes videokonferenci a odsouzený bývá zastoupen obhájcem. Během jednání se klade důraz na rizikovost pachatele v případě podmíněného propuštění, na jeho chování ve výkonu trestu nebo účast na programech věznice. Parolová rada nerozhoduje ihned po ústním jednání, ale své rozhodnutí musí učinit do 14 dnů od ústního jednání.³²⁴

9.3.3. Porovnání

Z výše uvedeného nastínění problematiky podmíněného propuštění ve Španělsku a Anglii a Walesu se domnívám, že španělská právní úprava se české právní úpravě podobá více.

Zajímavé je zhodnocení potřebné doby ve výkonu trestu. Španělská právní úprava nabízí možnost podmíněného propuštění až po vykonání 3/4 nebo 2/3 trestu, což je přísnější hledisko oproti úpravě české, která vykonání 2/3 uloženého trestu požaduje v případě zvláště závažného zločinu. Myslím si, že česká právní úprava má spravedlivější rozdělení minimální délky doby potřebné ve výkonu trestu.

Možnost „předčasného“ podmíněného propuštění pro vážně nemocné odsouzené či odsouzené ve věku nad 70 let se mi jeví velmi přívětivá. U nás tato možnost sice neexistuje, ale dle mého pozorování věřím, že se k věku a vážným nemocem u odsouzených přihlíží.

Podmínka zařazení ve 3. stupni vězeňského zacházení (1. diferenční skupina) je rovněž logická, ovšem se současným nastavením prostupných skupin ve věznicích v České republice se domnívám, že je těžko aplikovatelná, jelikož, jak již bylo uvedeno, 2. diferenční skupina může sloužit i pro pachatele krátkodobých trestů, kteří nemají dostatečný časový prostor pro postoupení do 1. diferenční skupiny.

---

³²³ *Your A-D guide on prison categories*, blog: Working in prison and probation service, Government digital service United kingdom, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: prisonjobs.blog.gov.uk/your-a-d-guide-on-prison-categories/.

³²⁴ HORKÁ, K., HULMÁKOVÁ, J., VAŇKÁTOVÁ, L., *Parolové rady v Anglii a Walesu*, 2019, StZ. - Státní zastupitelství (Wolters Kluwer), LIT271413CZ, [online], [cit. 20.3.2023], Dostupné na: www.aspi.cz.

Koncept podmíněného propuštění v Anglii a Walesu je naproti tomu velmi odlišný. Myslím si, že v našich podmínkách je velmi těžce aplikovatelná možnost podání žádosti o podmíněné propuštění vládou. Byť pozitivum vnímám v ulehčení práce soudů v případě předčasně podaných žádostí ze strany odsouzeného. Zároveň možnost vést samotné řízení veskrze papírovou formou, pokud odsouzený nepodá návrh o ústní jednání, se rovněž jeví jako velké ulehčení, jakožto i hojnější užití videokonferencí k podmíněnému propuštění, které se domnívám je u nás zatím v počátku.

Co se týče podmínek pro samotné podmíněné propuštění jeví se mi více komplikované, než je tomu u nás. Obecně dle výše uvedených informací systém v Anglii a Walesu stanovuje dobu zkušební doby i v případě propuštění z výkonu trestu a cílí tak na zvláštní zřetel k ochraně společnosti, což vnímám jako velké pozitivum a myslím si, že se jedná o další zajímavost, nad kterou bychom se mohli zamyslet v budoucí úpravě nejen podmíněného propuštění.

Zařazení odsouzených ve skupině D se také jeví jako velmi dobrá inspirace. Dle mého názoru zařazení do skupiny D působí jako jakási alternativa mezi výkonem trestu a podmíněným propuštěním, která by v budoucí úpravě stála rovněž za zamyšlení.

Dle mého názoru právní úprava Anglie a Walesu cílí důraz na větší ochranu společnosti, než jak je tomu u nás nebo ve Španělsku. Právní úprava České republiky a Španělska se mi zdá velmi podobná co do ochrany společnosti právě ve stanovení zkušební doby i při vykonání trestu, ale právní úprava ve Španělsku co do podmínek odsouzeného se mi zdá přísnější, než je tomu u nás.

Závěr

Institut podmíněného propuštění je velmi zajímavá problematika, která má v našem právním řádu své důležité místo. Novela zákona č. 220/2021 Sb., měla za důsledek několik změn, které se promítly do rozhodování soudů, součinnosti vězeňské služby k návrhům odsouzených i do návrhů podávatelů podmíněného propuštění, tedy samotných odsouzených. Níže si dovolím shrnout charakteristické změny, které v souvislosti s novelou zákona č. 220/2021 Sb., proběhly.

Právní úprava účinná do 1. 1. 2022:

⇒ Nejednotná terminologie, odsouzený podával žádost, návrh podával státní zástupce, ředitel věznice nebo zájmové sdružení občanů,

- ⇒ opětovné podání žádosti bylo možné po uplynutí 6 měsíců, zpětvzetí žádosti nebylo upraveno,
- ⇒ neexistence možnosti zrušení dohledu, přiměřených omezení a povinností,
- ⇒ neexistence možnosti uložit výchovná opatření odsouzeným ve věku blízkém mladistvých,
- ⇒ existence institutu přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení.

Právní úprava účinná po 1.1.2022:

- ⇒ Sjednocení terminologie, návrh je podáván rovněž i odsouzeným,
- ⇒ opětovné podání návrhu při zamítavém rozhodnutí i zpětvzetí návrhu opatřeno lhůtou 6 měsíců,
- ⇒ možnost za určitých podmínek zrušit stanovený dohled, přiměřená omezení a povinnosti nebo výchovná opatření,
- ⇒ možnost uložit výchovná opatření odsouzeným ve věku blízkém mladistvých,
- ⇒ zrušení institutu přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení.

Jedná se pouze o shrnutí některých podstatných změn. Všechny ostatní změny jsou uvedeny průběžně v této práci. Dle mých rozhovorů, které jsem v průběhu této práce citovala, se domnívám, že změny provedené právě novelou zákona č. 220/2021 Sb. jsou z pohledu soudů vnímány velmi pozitivně, jelikož, jak již bylo uvedeno, stanovení lhůty pro opakování podání návrhu v případě zpětvzetí návrhu vedlo k ulehčení práce soudů. Zároveň i z pozice věznice nebyla tato změna nikterak kritizována, z jejich slov se pro ně nic zásadního nezměnilo. Státní zastupitelství změnu bralo neutrálně, jelikož dle mých rozhovorů pro ně samotné se nic zásadního nezměnilo.

Domnívám se, že odsouzení, kteří by splňovali podmínky pro zrušení dohledu, přiměřených omezení a povinností či výchovných opatření tuto možnost ocení. Ovšem rovněž se domnívám, že to samé neplatí právě pro stanovené 6 měsíční lhůty pro zpětvzetí návrhu, která byla dříve často využívána.

Při sbírání empirického materiálu jsem se zúčastnila tří jednání o podmíněném propuštění ve věznicích, jedenkrát v prostorách soudu, jedenkrát prostřednictvím videokonference, jedenkrát jsem navštívila přímo samotnou věznicí s ohledem na zpracování návrhu na podmíněné propuštění a nad rámec těchto návštěv jsem provedla 2 další rozhovory, a to s Okresním soudem v Pardubicích a Okresním státním zastupitelstvím v Rakovníku. Tyto poznatky

jsem využila zejména při podrobném popisu průběhu podání návrhu prostřednictvím věznice, průběhu řízení o podmíněném propuštění a jako zdroje informací a názorů napříč celé této práci.

Došlo tedy novelou zákona č. 220/2021 Sb. ke snížení počtu podaných žádostí/návrhů? Pro zhodnocení si dovolím použít statistická data Okresního soudu v Lounech, Okresního soudu v Pardubicích a Okresního soudu Plzeň-město, a to zhodnocením celkového počtu vyřízených podmíněných propuštění za rok 2021 a za rok 2022.

- ⇒ Okresní soud v Lounech vyřídil v roce 2021 250 žádostí.³²⁵ V roce 2022 se jednalo o 222 návrhů.³²⁶
- ⇒ Okresní soud v Pardubicích vyřídil v roce 2021 354 žádostí.³²⁷ V roce 2022 se jednalo o 302 návrhů.³²⁸
- ⇒ Okresní soud Plzeň-město vyřídil v roce 2021 412 žádostí.³²⁹ V roce 2022 se jednalo o 411 návrhů.³³⁰

Z těchto dat je patrné, že sice ke snížení návrhů došlo, ovšem ne tak rapidním způsobem, jak by se na první pohled mohlo zdát. Což neplatí stanovením lhůty při zpětvzetí návrhů, kdy statistická data užitá v kapitole 5.3. hovoří jasně o rapidním snížení zpětvzetí návrhů.

A vede samotné polepšení odsouzeného k podmíněnému propuštění? Tuto otázku je i po zpracování této práce velmi těžké zodpovědět. Samotná judikatura uvádí, že právě druhá a třetí podmínka jsou na „*uvážení soudu*“.³³¹ Je potřebné, aby se obecné soudy zaměřovaly více na osobu odsouzeného bez striktního posuzování jeho předchozí trestné činnosti.³³² Domnívám se, že sice záleží na uvážení soudu, ovšem ne vždy je náprava (tedy polepšení) odsouzeného dostatečná s ohledem právě na předchozí trestnou činnost, ovšem nemělo by se hodnotit pouze podle ní.

---

³²⁵ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Louny, v období 1.1.2021-31.12.2021, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

³²⁶ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Louny, v období 1.1.2022-31.12.2022, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

³²⁷ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Pardubice, v období 1.1.2021-31.12.2021, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

³²⁸ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Pardubice, v období 1.1.2022-31.12.2022, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

³²⁹ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Plzeň-město, v období 1.1.2021-31.12.2021, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

³³⁰ Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Plzeň-město, v období 1.1.2022-31.12.2022, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

³³¹ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 13.07.2021 sp. zn. IV. ÚS 575/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 20.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³³² VICHEREK, R., Komentář k nálezu Ústavního soudu II. ÚS 482/18, 2019, StZ. - Státní zastupitelství (Wolters Kluwer), [online], [cit. 20.3.2023], Dostupné na: www.aspi.cz.

Tedy zodpovězení otázky, zda samotné polepšení odsouzeného vede k podmíněnému propuštění je komplikované, a to právě s ohledem na konkrétní osobu odsouzeného a jeho případné polepšení.

Domnívám se, že v případě rozhodování soudů jsou naproti sobě dvě hlediska. Prvním, jsou práva odsouzených, jakožto právo odsouzeného na spravedlivý proces^{333 334} a zákazu dvojího přičítání³³⁵. Na straně druhé společnost, která má být chráněna. Dle mého názoru je velmi obtížné tato dvě hlediska vyvážit, jelikož se domnívám, že ve chvíli, kdy se bude více hledět na práva odsouzených, bude mnohdy docházet k nedostatečné ochraně společnosti a naopak. Ovšem vždy je zajisté nutné přihlídnout ke konkrétnímu případu odsouzeného, aby byla tato hlediska co nejvíce vyrovnána.

V závěru této práce bych ráda uvedla, že dle mého názoru jsem shrnula danou problematiku co nejvíce komplexně s ohledem právě na změny provedené novelou zákona č. 220/2021 Sb., ale i dílčí témata, kterých se novela nedotkla.

---

³³³ Čl. 36 odst. 1 - Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

³³⁴ Čl. 6 - Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.

³³⁵ Čl. 40 odst. 5 - Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Seznam použité literatury

Monografie

1. BACHMAIER, L., DEL MORAL GARCÍA, A., *Criminal Law In Spain*, 2010, Kluwer Law International BV, The Netherlands, ISBN 978-90-411-3295-6.
2. DRÁPAL, J., JIŘIČKA, V., RASZKOVÁ, T. (eds.) *České vězeňství*. Praha: Wolters Kluwer, 2021, 456s.
3. JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 7. vydání*. Praha: Leges, 2019, 1 000 s.
4. JELÍNEK, J. a kolektiv: *Trestní právo procesní. 6. vydání*. Praha: Leges, 2021, 942 s.
5. VOJÁČEK, L., SCHELLE, K., KNOLL, V., *České právní dějiny. 3. upravené vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-575-3.

Komentářová literatura

6. AUEROVÁ, J., AUGUSTINOVÁ, P., BOHUSLAV, L., DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FENYK, J., HÁJEK, R., HERCZEG, J., KADLEC, J., KAISER, T., KANDALCOVÁ, A., KMEC, J., KOCINA, J., KOUŘIL, I. a kol. *Trestní řád: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 8.3.2023]. ASPI_ID KO141_1961CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X
7. BAROŠ, J., HERC, T., JÄGER, P., LANGÁŠEK, T., MAJERČÍK, L., MATOUŠEK, L., MLSNA, P., POPOVIČOVÁ, L., POSPÍŠIL, I., RYCHETSKÝ, P., UHL, P. *Ústava České republiky: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023] ASPI_ID KO1_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
8. DRAŠTÍK, A., DURDÍK, T., FREMR, R., RŮŽIČKA, M., SOTOLÁŘ, A., *Trestní zákoník: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 15.3.2023]. ASPI_ID KO40_2009CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
9. ŠÁMAL a kol., *Trestní zákoník, 2. vydání*, [online], C. H. Beck, 2012, [cit.6.3.2023], 3614 s., dostupné z: www.beck-online.cz.

Judikatura

10. Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 19.07.2022 sp. zn. I. ÚS 989/22 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 7.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
11. Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 26.10.2021 sp. zn. IV. ÚS 1804/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 28.2.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
12. Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 09.06.2021 sp. zn. III. ÚS 688/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 7.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
13. Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 03.01.2017 sp. zn. I. ÚS 2201/16 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 17.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
14. Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 28.11.2018 sp. zn. II. ÚS 482/18 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 14.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
15. Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 29.01.2021 sp. zn. II. ÚS 1945/20 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 16.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
16. Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 13.07.2021 sp. zn. IV. ÚS 575/21 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 18.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
17. Usnesení (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 25.02.2003 sp. zn. I. ÚS 619/01 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 22.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
18. Usnesení (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 03.08.2011 sp. zn. II. ÚS 2118/11 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 22.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
19. Stanovisko (Rt) Nejvyšší soud ČR - kolegium ze dne 26.03.2015 sp. zn. Tpjn 308/2014 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 6.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
20. Stanovisko (Rt) Nejvyšší soud ČR - kolegium ze dne 12.02.2014 sp. zn. Ts 43/2012 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 14.3.2023]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Odborné články

21. BEARD, J., *The parole system of England and Wales*, 2023, House of commons Library, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: researchbriefings.files.parliament.uk.
22. DRÁPAL, J., DRÁPALOVÁ, J., *Precedenční závaznost judikatury Ústavního soudu v praxi: Ovlivnil nález sp. zn. II. ÚS 482/18 rozhodování obecných soudů o podmíněném propuštění?* Bulletin advokacie, ze dne 19.8.2022. Praha: Česká advokátní komora. ISSN 2571-3558.
23. HORKÁ, K., HULMÁKOVÁ, J., VAŇKÁTOVÁ, L., *Parolové rady v Anglii a Walesu*, 2019, StZ. - Státní zastupitelství (Wolters Kluwer), LIT271413CZ, [online], [cit. 20.3.2023], Dostupné na: www.aspi.cz.
24. JELÍNKOVÁ, M., *Postpenitenciární péče jako součást resocializačního procesu*. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 8.3.2023]. Dostupné na: www.aspi.cz.
25. TIBITANZLOVÁ, A., HLAVATÁ, M., *Od 1.1.2022 již nelze přeměnit trest odnětí svobody v trest domácího vězení*, ze dne 26.4.2022, [online], [cit. 14.3.2023], dostupné na epravo.cz.
26. ŠAUROVÁ, V., *Změny v podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody od 1. 1. 2022*, [online], [cit. 10.3.2023], dostupné na: www.pravniprostor.cz, ze dne 27.04.2022.
27. VICHEREK, R., *Komentář k nálezu Ústavního soudu II. ÚS 482/18*, 2019, StZ. - Státní zastupitelství (Wolters Kluwer), [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.aspi.cz.

Ostatní internetové zdroje

28. BAČKOVSKÝ, M., *Probační a mediační služba ukončila spolupráci s firmou Supercom*, 2021, [online], [cit. 19.3.2023], dostupné na: <https://www.pmscr.cz/probacni-a-mediacni-sluzba-ukoncila-spolupraci-s-firmou-supercom/>.
29. *Getting parole*, Government digital service United kingdom, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.gov.uk/getting-parole.
30. Písemný pozměňovací návrh garančního ústavně právního výboru ze dne 7.6.2020, [online], [cit. 14.3.2023], dostupné na: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=624>.

31. Prison reform trust, *Parole board and parole reviews*, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: prisonreformtrust.org.uk/adviceguide/the-parole-board-and-parole-reviews/.
32. *Your A-D guide on prison categories*, blog: Working in prison and probation service, Government digital service United kingdom, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: prisonjobs.blog.gov.uk/your-a-d-guide-on-prison-categories/.

Statistické údaje

33. Aplikace *Jak trestáme*, [online], [cit. 19.3.2023], dostupné na: <https://jaktrestame.cz>.
34. Statistika agendy Probační a mediační služby – 2017-2021, [online], [cit. 19.3.2023], dostupné na: <https://www.pmscr.cz/statistiky/>.
35. Statistická ročenka vězeňské služby za rok 2021, [online], [cit. 1.3.2023], dostupné na: www.vscr.cz.
36. Statistický údaj – Podmíněné propuštění s dohledem – za rok 2021, [online], [cit. 17.3.2023], dostupné na: <https://naramky.justice.cz/podminene-propusteni-s-dohledem-pred-ems/podminene-propusteni-s-dohledem-rok-2021/>.
37. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Louny, v období 1.1.2021-31.12.2021, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.
38. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Louny, v období 1.1.2022-31.12.2022, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.
39. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Pardubice, v období 1.1.2021-31.12.2021, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.
40. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Pardubice, v období 1.1.2022-31.12.2022, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.
41. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Plzeň-město, v období 1.1.2021-31.12.2021, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

42. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Plzeň-město, v období 1.1.2022-31.12.2022, [online], [cit. 20.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.
43. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Okresní soud Plzeň – město, [online], [cit. 2.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.
44. Výkazy o agendě podmíněného propuštění, Obvodního soudu pro Prahu 4, [online], [cit. 4.3.2023], dostupné na: www.cslav.justice.cz.

Rozhovory/vlastní pozorování

45. Rozhovor s Okresním soudem Louny.
46. Rozhovor s Okresním soudem Pardubice.
47. Rozhovor s Okresním státním zastupitelstvím Rakovník.
48. Rozhovor s vychovatelem a speciálním pedagogem věznice Pankrác
49. Vlastní pozorování při návštěvě podmíněného propuštění s Okresním soudem Plzeň-město.
50. Vlastní pozorování při návštěvě podmíněných propuštění skrze videokonferenci s Okresním soudem v Lounech.
51. Vlastní pozorování ve vazební věznici Pankrác.

Vnitřní řády věznic

52. Vnitřní řád pro odsouzené – věznice Bělušice, [online], [cit. 1.3.2023], dostupné na: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/belusice/ostatni/vrv-od-01102020.pdf>.
53. Vnitřní řád pro odsouzené – věznice Plzeň, [online], [cit. 28.2.2023], dostupné na: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-plzen/sekce/vnitri-rady>.

Právní předpisy

54. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
55. Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.
56. Sdělení č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8.
57. Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

58. Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).
59. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii.

Trestní předpisy

60. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 9.2.2009.
61. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný do 1.1.2022.
62. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, účinný od 1.1.2022.
63. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.1962.
64. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 1.1.2009.
65. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) – účinný od 8.12.2012.
66. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný do 1.1.2022.
67. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), účinný od 1.1.2022.
68. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů.
69. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

Historické trestní předpisy

70. Zákon č. 562/1919 Sb., o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění.
71. Zákon č. 86/1950 Sb., Trestní zákon, účinný od 1.8.1950.
72. Zákon č. 86/1950 Sb., Trestní zákon, účinný od 1.1.1957.
73. Zákon č. 87/1950 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
74. Zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
75. Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon.

Novelizační zákony

76. Zákon č. 220/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
77. Zákon č. 357/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.
78. Zákon č. 134/1924 Sb., jímž se mění zákon ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. z. a n., o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění.

Ostatní právní předpisy

79. Vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.
80. Vyhlášky č. 166/2014 Sb., kterou se stanoví vnější označení příslušníka Vězeňské služby České republiky, prokazování příslušnosti k Vězeňské službě České republiky a zvláštní barevné provedení a označení služebních vozidel.
81. Příloha 11 - Instrukce č. 505/2001-Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.
82. Vyhláška č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.
83. Pokyn obecné povahy Nejvyššího státního zástupce č. 9/2019, ze dne 3.9.2019, o postupu státních zástupců v trestním řízení.

Předpis Slovenské republiky

84. Zákona č. 300/2005 Zz., trestný zákon.

Cizojazyčné resumé

The subject of my thesis is a comparison of the previous and current regulation of the institution of conditional release (parole) with regard to the amendment of Act No. 220/2021. In general, this thesis serves as a glimpse into the entire process of conditional release (parole) in light of this particular change in the law. I am trying to do so in the context of the decisions of the Constitutional Court or the opinions that I have had the opportunity to hear based on interviews with institutions such as district courts, prosecutors' offices or prison, and at the same time assessing the course of these visits and mapping the whole course of conditional release (parole).

The first chapter serves as a brief introduction to the issue with regard to what conditional release (parole) itself is and that it is only possible when a convicted person is serving an unconditional prison sentence. The second chapter of this thesis is devoted to the historical context and an overview of the legal regulation after the establishment of Czechoslovakia. The third chapter explains the three conditions, as well as other factors that must be fulfilled in order for a convicted person to be released on conditional release (parole), as well as an overview of important decisions of the Constitutional Court that influence the course of conditional release (parole) decisions. The fourth chapter is devoted to the previous legal regulation of this institute with a description of what parts of this institute previously existed and ceased to exist or were modified. The fifth chapter, on the other hand, focuses on the current regulation with a comparison of what has been changed by the amendment and what has been retained. The sixth chapter approaches the processing of a conditional release (parole) application in a prison, what the process is, what is needed for this with a final assessment of whether it is objective or not. The seventh chapter serves as a sort of summary of the procedural aspect of conditional release (parole) with an indication of the variations of options for how conditional release (parole) can be decided. The eighth chapter gives an overview of the situations that follow in the event of a successful conditional release (parole), i.e. setting a probationary period, supervision, setting reasonable restrictions and obligations or educational measures in the light of the amendment to Act No 220/2021 and a comparison of what sub-institutes have been changed by this amendment. Finally, the ninth chapter is a reflection in which I am trying to

outline possible future changes that would be worth considering for the institute of conditional release (parole) also with regard to foreign legislation.